

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUKSEN KIRJANPITOYKSIKÖN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2017

HALLITUKSEN KÄRKIHANKKEIDEN TOI- TEUTTAMINEN

HALLITUKSEN KÄRKIHANKKEET

- Biotalous- ja puhtaat ratkaisut -kärkihankkeiden toimenpito eteni suunnitellusti
- Useita toimenpiteitä säädösten sujuvoittamisessa

MAASEUTU ON ELINVOIMAINEN PAIKKA ASUA JA YRITTÄÄ

- Maaseutuohjelma eteni suunnitellusti
- MANEn ja SANKin työ maaseudun elinvoimaisuuden edistämiseksi
- Tuottajien tukihaku 92% sähköisesti

RUOKAAN PERUSTUVIEN LIIKE- TOIMINTOJEN KILPAILUKYKYINEN KASVU

- EU:n ja Suomen toimenpiteet maatalouden kannattavuuskriisin parantamiseksi
- Ruokapolitiittinen selonteko
- Uusia vientimarkkinoita Aasiaan ja Etelä-Afrikkaan
- Ruuanarvostuskampanja

UUSIUTUVIEN LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ

- Metsätietoon liittyvät sähköiset palvelut
- Kalatalouden innovaatio-ohjelma
- Toimenpiteet vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen tilan parantamiseksi

EDISTETÄÄN SUOMEN TAVOITTEITA EUROOPAN UNIONISSA JA MUISSA KV-YHTEYKSISSÄ

- EU-vaikuttaminen (CAP27, LULUCF ja REDII)
- China-Europe Water Platform -tapahtuma
- FAO:n hallintoneuvosto

IHMISTEN, ELÄINTEN JA KASVIEN TERVEYDEN, HYVINVOINNIN JA TUR- VALLISUUDEN VARMISTAMINEN VAS- TUULLISELLA TOIMINNALLA

- Afrikkalaisen sikaruton ennaltaehkäisy
- Eläinten hyvinvointilain valmistelu
- Mikrobilääkeresistenssin torjunta
- Torjuntatoimenniteet IHN -taudin kitkemiseksi

LUONNONVARA-, KIINTEISTÖ- JA PAIKKA- TIEDOT EDISTÄMÄÄN YHTEISKUNNAN TARPEITA JA KILPAILUKYKYÄ

- Sähköinen asunto-osakerekisteri
- Paikkatietopolitiittinen selonteko

EDISTETÄÄN VALTIONEUVOSTON YHTEI- SIÄ TOIMINTA- ja TYÖTAPOJA

- Johtamisen ja toimintatapojen yhteinen kehittäminen
- Suomi100 -juhlavuosi

ORGANISAATIOMUUTOKSET

- Kohti uutta Ruokavirastoa
- Maakuntauudistuksen edellyttämä uusi lainsäädäntö ja maakuntakierue

SISÄLLYSLUETTELO

1. Maa- ja metsätalousministeriön toimintakertomus	3
1.1. Johdon katsaus	3
1.2. Vaikuttavuus	6
1.3. Toiminnallinen tehokkuus	13
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta	20
1.5. Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen	22
1.6. Tilinpäätösanalyysi	26
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	29
1.8. Arviointien tulokset	30
1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	32
2. Talousarvion toteumalaskelma	33
3. Tuotto- ja kululaskelma	38
4. Tase	39
5. Liitetiedot	41
6. Allekirjoitus	48

1. Maa- ja metsätalousministeriön toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Hallitusohjelman biotalous ja puhtaat ratkaisut -kokonaisuuden kärkihankkeiden toimeenpano eteni hyvin. Metsätietoon liittyvät sähköiset palvelut kehittyivät suunnitellusti. Yhteisymmärrys metsävaratietolaista tukee muiden kansallisten Puu liikkeelle ja uusia tuotteita -kärkihankkeen tavoitteiden toimeenpanoa. Luontopolitiikkaa reiluin keinoin -hankkeen toimenpiteillä kohennettiin vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen tilaa eri puolilla Suomea. Sinisen biotalouden osalta on käynnistetty kalatalouden innovaatio-ohjelma. Lisäksi muun muassa vesialan kansainvälistymistä ja matkailua edistämään on käynnistetty 10 kokeiluhanketta.

Kertomusvuonna edistettiin edelleen elintarvikevientiä. Kärkihankerahoituksella saatiin avattua ja laajennettua vientimarkkinoita muun muassa Kiinaan (ml. Hong Kong), Japaniin ja Etelä-Afrikkaan. Myös pk-yritysten vientivalmiuksia lisättiin koulutuksen ja ohjauksen avulla.

Maa- ja metsätalousministeriö osallistui aktiivisesti Suomi100-juhlavuoden valmisteluihin ja tapahtumiin. Hallinnonalan merkittävimmät tapahtumat olivat Kiinan presidentin valtiovierailun yhteydessä allekirjoitettu sopimus jättiläispandojen saamiseksi Suomeen sekä Ruotsin merkittävä lahjoitus metsäalan tutkimusyhteistyöhön.

Kansainvälisen yhteistyön erityistapahtumana oli China-Europe Water Platform (CEWP) -tapahtuman menestyksellä isännöinti Turussa. Suomi toimii CEWP -yhteistyön sihteeristönä seuraavat kaksi vuotta. Aloitimme työn FAO:n hallintoneuvostossa sekä YK:n yleiskokouksen päättämässä korkean tason työryhmässä antibioottiresistenssin vähentämiseksi.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 toteutus eteni hyvin. Suomi on maa-seutuohjelman maksatusten osalta EU-maiden kärjessä. Talouden elpyminen näkyi mm. yritystukien vilkkaana kysyntänä. Neuvontakäyntejä tehtiin vuonna 2017 lähes 30 000 kertaa. Vuoden loppuun mennessä kauden rahoituksesta oli sidottuna noin 67 prosenttia. Myös meri- ja kalatalousrahaston osalta työ eteni suunnitellusti. Mittavat uudet investoinnit mm. Varkauteen ja Kasnäsiin luovat hyvää pohjaa vastata kasvavaan kotimaisen kalan kysyntään.

Harvaan asuttujen alueiden maaseudun parlamentaarinen työryhmä aloitti toimintansa.

Maataloustukien sähköistä asiointia kehitettiin ja parannettiin. Vuonna 2017 jo 92 prosenttia viljelijöistä haki tuet sähköisesti. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen käynnistettiin ja ministeriöstä vaikutettiin tehokkaasti uuden kauden valmisteluun. Vuoden 2017 aikana myös maatalouspolitiikkauudistuksen strategiaryhmä ja ohjausryhmä aloittivat toimintansa.

Poikkeukselliset sääolot vaikeuttivat viljelyä, sadonkorjuuta ja syyskylvöjä. Sadonkorjuun ongelmista kärsineille maataloille valmisteltiin tukea vuoden 2017 energiaveronpalautusten kautta ja haettiin lisätukea myös EU:lta.

EU-vaikuttaminen jatkui kokonaisuutena vahvaan asiantuntemukseen pohjaten. Suomen biotalouden kannalta merkittävät EU-tason linjaukset (LULUCF ja REDII) mahdollistavat kansallisen strategian toimeenpanon. Yhteistyötä EU:n biotalousstrategian uudistamiseksi jatkettiin. Valmistautuminen Suomen tulevaan EU-puheenjohtajakautteen vuonna 2019 aloitettiin.

Työ afrikkalaisen sikaruton ennaltaehkäisemiseksi jatkui. Lainsäädäntöä uudistettiin, sika-aitauksien rakentamiseen myönnettiin investointitukia ja taudin riskeistä tiedotettiin. Yhteistyötä tehtiin muun muassa tuottajien, metsästäjien ja matkustajaliikenteen toimijoiden kanssa. Villisikojen metsästystä tehostettiin.

Suurpetojen osalta erityisesti keskustelu susista jatkui vilkkaana. Kannanhoidollisesta metsästyksestä siirryttiin poikkeuslupiin. Yhteydenpito muun muassa metsästäjiin ja Euroopan komission virkamiehiin oli aktiivista ja jatkuu, jotta erilaiset tarpeet ja tavoitteet saataisiin mahdollisimman hyvin huomioiduiksi. Suomen ja Norjan välisen Tenojoen kalastussopimuksen ensimmäinen soveltamisvuosi oli haasteellinen. Käytännön kokemukset huomioidaan sopimuksen tarkennuksina.

Loppuvuodesta todettiin Suomessa ensimmäistä kertaa lohikalojen helposti leviävää IHN-tautia. Torjuntatoimenpiteitä ja tehostettua seurantaa jatketaan seuraavien vuosien aikana tavoitteena palauttaa tautivapaus maahan.

Eläinsuojelulain kokonaisuudistusta jatkettiin yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja lakiehdotus lähetettiin lausunnolle joulukuussa 2017.

Ministeriö järjesti keväällä 2017 maakuntauudistuksen maakuntakiertueen viidellä paikkakunnalla. Maku II -lakipaketin valmistelu eteni aikataulussa. Uudistuksella muutetaan noin 70 maa- ja metsätalousministeriön lakia. Ohjauksen ja rahoituksen valmistelua tehtiin valtioneuvoston yhteistyönä. Maakuntien ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle kehitettiin vuorovaikutusmalli. Maakuntien omaa valmistelua pyrittiin tukemaan valmisteluvaiheessa mahdollisimman paljon.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti hankkeen Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston sekä näiden virastojen tietotekniikkapalveluita tuottavan Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen osan yhdistämiseksi uudeksi virastoksi. Valmistelun pohjalta on linjattu, että uuden viraston nimeksi tulee Ruokavirasto ja sen päätoimipaikka on Seinäjoki. Virasto toimii monipaikkaisena ympäri Suomen. Viraston henkilömäärä on kokonaisuudessaan noin 1 000 henkeä.

Säädösten sujuvoittaminen eteni hyvin. Ministeriö teetti selvityksen maataloustuotannon valvonnan kehittämisestä. Selvityksessä tehtiin 60 yksinkertaistamisehdotusta, joiden toimeenpano on käynnissä. Selvitys oli osa hallituksen normienpurun kärkihanketta ja tukee myös maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan rakenneuudistusta, johon liittyvät edellä mainitut maakuntauudistus sekä Ruokaviraston perustaminen.

Kuluttajien tiedonsaantia elintarvikkeiden ja niiden ainesosien alkuperämaasta parannettiin. Suomi antoi keväällä säädöksen elintarvikkeen ainesosana käytetyn lihan sekä maitotuotteiden ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittamisesta. Hyönteisten tuottaminen elintarvikkeiksi tuli mahdolliseksi joustavalla säädöstulkinnalla uuselintarvikeasetuksesta. Ruokapoliittisen Ruoka2030-selonteon toimeenpano eteni hyvin. Ruuanarvostuskampanja käynnistyi ja kotimaisen ruuan vahvuuksia esittelevä faktasivusto avattiin.

Ministeriö asetti työryhmän selvittämään elintarvikemarkkinoiden toimintaa ja tekemään mahdollista lainsäädäntöä markkinoiden toiminnan parantamiseksi.

Ravitsemussitoumus-toimintamalli julkaistiin kesäkuussa. Verkkotyökalu on kehitetty valtion ravitsemusneuvottelukunnan (VRN), maa- ja metsätalousministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä alan sidosryhmien yhteistyönä. Malli kannustaa kaikkia ruoka-alan toimijoita parantamaan ruokavali- on ravitsemuslaatua ja edistämään ravitsemusvastuullisia toimintatapoja.

Paikkatietopoliittisen selonteon valmistelu käynnistettiin. Luonnostellun vision mukaan Suomessa on maailman innovatiivisin ja turvallisimman paikkatiedon ekosysteemi vuonna 2025. Selontekoa tukee julkisen sektorin paikkatieto palvelualusta -hanke, joka kuuluu julkisten palvelujen digitalisoinnin kärkihankkeisiin. Toinen ministeriön vastuulla oleva kärkihankke on sähköinen asunto-osakerekisteri. Sen on määrä käynnistyä 1.1.2019. Sen jälkeen asunto-osakeyhtiöt perustetaan suoraan sähköisinä eikä osakekirjoja enää paineta. Aiemmin perustettuja asunto-osakeyhtiöitä tulee olemaan vajaat 90 000 kappaletta, joissa on noin miljoona osakehuoneistoa. Ne saataneen siirrettyä sähköiseen muotoon.

2020-luvun puoliväliin mennessä. Rakennetun ympäristön julkisten palvelujen digitalisointia tukee myös mahdollisuus kolmiulotteiseen kiinteistönmuodostukseen, jota koskeva lakiesitys valmisteltiin.

Ministeriön HR-toiminnan kehittämistä ja esimiestyön tukemista jatkettiin monipuolisesti. Osallistuttiin aktiivisesti ministeriöiden johtamisjärjestelmien kehittämistyöhön sekä kehitettiin omaa johtoryhmätyöskentelyä. Edistettiin toiminnallisia prosesseja mm. toteuttamalla kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävien siirtoa Palkeisiin. Hankintojen sähköinen kilpailutusratkaisu otettiin käyttöön. Hallinnonalan tulosohjauksessa painopisteenä oli tuloksellisuuden mittaamisen ja virastojen johtamisen välineiden kehittäminen. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2018–2022 hyväksyttiin käyttöön. Myönteinen kehitys jatkui ministeriön työtyytyväisyydessä ja sairauspoissaoloissa säilyi hyvä taso.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Arvosanojen arviointiperusteet:

- Tavoitteen arvosana-oletus on 4; eli jos tavoite on saavutettu —> arvosana 4.
 - Mikäli asetettua tavoitetta ei ole, arvioidaan toteutuma suhteessa objektiiviseen maksimiin.
- 1 Heikko (= toimenpidettä ei ole aloitettu tai ei toteutunut lainkaan)
 - 2 Välttävä
 - 3 Tyydyttävä
 - 4 Hyvä (= toimenpide toteutui **asetetun tavoitteen mukaisesti**)
 - 5 Erinomainen (= toimenpide toteutui asetettua tavoitetta selvästi paremmin)

1. YHTEISKUNNALLISET VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET

Tavoite A1: Maaseutu on elinvoimainen paikka yrittää ja asua.

Toteutuma:

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 on edennyt hyvin. Ohjelman varoista on sidottu 67 % ja maksettu 43 % (tilanne 10/2017). Maaseutuohjelman arviointeja on käynnissä. Osaa tuloksista voidaan käyttää hyväksi jo tämän ohjelmakauden toiminnan kehittämisessä. Maaseutuverkoston toimintakausi 2017–2018 on käynnistetty.

Komissio hyväksyi ohjelman 3. muutoksen 16.2.2017.

Seuraavan rahoituskauden ohjelmavalmistelu on käynnissä.

Maaseutuparlamentti järjestettiin osana Suomi 100-tapahtumia.

Käynnistettiin saaristopolitiikan ulkoinen arviointi.

Arvosana: 4

Tavoite A2: Edellytykset biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyiselle kasvulle ovat hyvät.

Toteutuma:

Vuonna 2017 EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kuluva ohjelmakauden yksinkertaistamista edistävä Omnibus-asetus julkaistiin. Tulevan ohjelmakauden valmistelutyö CAP27-ohjaus- ja strategiatyöryhmissä ja muissa yhteyksissä on edennyt suunnitellusti. Maa- ja metsätalousministeriö on vaikuttanut EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen sen valmistelu- ja neuvotteluvaiheessa esittelemällä Suomen kantoja muille jäsenmaille, komissiolle sekä EU-kokouksissa.

Ruokapolitiittinen selonteko annettiin eduskunnalle kevättalvella 2017. Eduskunta hyväksyi selonteon kesäkuussa 2017. Selonteon toimeenpano-ohjelma on valmisteltu ja seuranta käynnistetty. Hedelmä- ja vihanneustuottajaorganisaatiostrategian päivitys on valmistunut 2017. Uusi koulujakelujärjestelmä on otettu käyttöön 1.8.2017.

EU:n uusituvan energian edistämistä koskevaan direktiiviin on pystytty vaikuttamaan niin, että turvemaidella tuotettu maatalousbiomassa katsotaan kestäväksi energian tuotannossa tietyin rajaehdoin komission alun perin esittämän täydenkiellon sijaan. Taakanjakoa koskevan komission esityksen käsittelyä ei saatu loppuun vuoden 2017 aikana, mutta Suomelle on tulossa erittäin vaativa kasvihuonekaasuvähennystavoite koko taakanjakosektorille vuoteen 2030.

Suomen aloitteesta saatiin EU-tasolla ratkaisu, joka sallii tuotantoeläinten, myös hevosten, lannanpolton tavanomaisissa polttolaitoksissa sivutuotelainsäädännön nojalla ilman jätteenpolttolupaa.

Poronhoitolain uudistukseen liittyen toteutettiin kaikille avoin verkkokysely porotaloudesta touko- ja lokakuun 2017 välisenä aikana. Vastauksia kyselyyn saatiin 3 300 kappaletta. Porolaidunten 2016–2018 kuntoarviointia jatkettiin toteuttamalla toisen vuoden kenttäkokeet.

Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä -kärkihankkeen tuloksena Metsään.fi palvelu on kehittynyt tiedonvälityks- ja asiointiportaalksi ja sähköinen puukauppakauppapaikka Kuutio on avattu. Toimijoiden välistä tiedon siirtoa tukemaan on virallistettu useita metsätietostandardeja mm. puukauppaan, viranomaisasiointiin ja tilastotiedon keruuseen liittyen. Metsätiedon avoimuutta edistää 1.3.2018 voimaan tuleva metsätietolain muutos.

Metsätilojen sukupolvenvaihdoksia edistävää metsälahjavähennystä koskeva lainsäädäntö tuli voimaan vuoden alusta. Kuolinpesien elinkaaren nopeuttamiseksi on kartoitettu toimenpiteitä jatkovalmisteluun.

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos tuli voimaan toukokuussa 2017. Muutos selkeytti metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain välistä rajapintaa siten, että maisemayö lupaa ei voida edellyttää yleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulla alueella. Kaavoittajille suunnatun esitteen ja pilottihankkeiden avulla on edistetty metsätalouden huomioimista kaavoitusprosesseissa.

Taloustmetsien luonnonhoitoon kokeiltiin uusia toimintamalleja metsäalan yhteisessä Monimetsähankkeessa. Tavoitteena on juurruttaa luonnonhoito osaksi normaalia, jokapäiväistä metsätaloutta. Hankkeessa on esimerkiksi laadittu tarkistuslista, jonka avulla metsänomistajat voivat antaa hoito- ja hakkuutöiden toteuttajalle luvan ottaa luontoarvot erityisesti huomioon.

Metsätalouden uuden kannustejärjestelmän valmistelu jatkui. Tapiolla ja Lukella teetettyjen kannustejärjestelmää koskevien selvitysten pohjalta MMM järjesti vuoden 2017 keväällä seitsemän seminaaria, joista kuusi maakunnissa. Resurssitehokas metsähoito- verkostossa käsiteltiin metsänhoidon pullonkauloja metsien kasvun ja metsänhoidon laadun parantamiseksi, joihin voidaan vaikuttaa myös nykyisen kannustejärjestelmän puitteissa.

Osana EU:n 2030 ilmasto- ja energiapolitiikan kokonaisuutta saavutettiin Suomea tyydyttävä yhteisymmärrys maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous (LULUCF) sektorin sekä EU:n taakanjakoasetuksen osalta. Näiden pohjalta Suomen ja EU:n metsien ja kestävä metsätalouden merkitys ilmastopolitiikan kokonaisuudessa tunnustetaan sekä biotaloudelle ja mahdollisille investoinneille on saavutettu suotuista toimintaympäristö. Maatalouden osalta tunnustetaan kasvihuonekaasujen päästöjen rajallinen vähennyspotentiaali. Samoin biomassan kestävyyskriteerivalmistelussa (REDII) saavutettiin Suomea tyydyttävä ratkaisu ennen alkavia trilogineuvotteluja.

Vesisektorin kansainvälistymistä edistävä hankekokonaisuus käynnistettiin biotalous ja puhtaat ratkaisut -ministeriöryhmän sekä YM:n, TEM:n, UM:n, STM:n ja MMM:n yhteisen valmistelutyön pohjalta. Tavoitteena on edistää vesiosaamisen vientiä ja kansainväliseen liiketoimintaan liittyvien yksityisten sekä julkisen sektorin kumppanuuksien syntymistä. Samalla vahvistetaan Suomen vesifoorumia yhteistyö-, kansainvälistymis- ja viestintäalustana. Edistettiin Mikkelin Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamon koe- ja testilaitoksen perustamista. Hanke tukee uusien referenssikohteiden syntymistä kansainvälisen vesiteknologian liiketoiminnan vauhdittamiseksi.

Kiinan ja EU:n välistä vesiyhteistyötä edistettiin järjestämällä korkean tason poliittinen kokoontuminen China-Europe Water Platform. Tilaisuudessa keskusteltiin YK:n kestävä kehityksen vesitavoitteista, vedestä kiertotaloudessa sekä vahvistettiin Kiinan ja Euroopan vesiyhteyksien yhteistyötä. Suomen ja Kiinan kahdenvälisessä yhteistyössä on edistetty siniseen biotalouteen liittyvää liiketoimintaa patoturvallisuuden ja kaupunki-alueiden tulvariskienhallinnan alalla.

Elinkeinokalatalouden alalla hyväksyttiin kalastukseen, vesiviljelyyn ja kalamarkkinoihin keskittyvät innovaatio-ohjelmat. Ministeriö asetti kaupallisen kalastuksen, vesiviljelyn sekä kalan jalostuksen ja kaupan kehittämisryhmät seuraamaan alan kehitystä ja aktivoimaan Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjelmakauden 2014–2020 kehittämistyötä. Kaupallisessa kalastuksessa otettiin käyttöön tuloksentekokykyä parantava toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden järjestelmä.

EU:n yhteiseen kalastuspolitiikkaan vaikutettiin valmistelemalla Itämeren alueellisessa yhteistyössä useita pohjaehdotuksia lohenhoitosuunnitelmaksi neuvostokäsittelyä varten.

Arvosana: 4

Tavoite A3: Uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestävästi samalla sovittaen yhteen luonnonvarojen käytön ja suojelun tarpeet.

Toteutuma:

Kansallisen energia- ja ilmastostrategian toimeenpano on käynnistetty ml. VN TEAS- hanke maankäyttösektorin toimien mahdollisuuksista, kustannuksista ja kokonaisvaikutuksista. Ilmastolain mukainen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma valmistui ja sen toimeenpano on käynnistynyt ml. VN TEAS- hanke ruokahävikin vähentämisen ja ravitsemussuositusten mukaisen syömisen vaikutuksista maatalouden kasvihuonekaasupäästöihin. Maatalouden ammoniakitoimintaohjelman valmistelu jatkui yhteistyössä YM:n, SYKE:n ja tuottajajärjestöjen kanssa. Ohjelma valmistuu vuoden 2018 alussa.

Valtioneuvoston selonteossa kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta on metsien osalta tavoitteena muun muassa monimuotoisuuden edistämiskeinojen valtavirtaistaminen ja metsiin perustuvan biotalouden ekologisen kestävyysvarmistaminen. Valtavirtaistamista on toteutettu Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi ns. pyöreän pöydän keskusteluprosessissa, jossa on mukana noin 30 metsä- ja ympäristöalan toimijaa. Tavoitteena on löytää keinoja monimuotoisuuden parempaan turvaamiseen. Osana prosessia toteutettiin vuonna 2017 Luontolahjani satavuotiaalle -kampanja, jossa yksityiset maanomistajat suojelivat yhteensä 3 064 hehtaaria. Valtio osallistuu kampanjaan suojelemalla vastaavan pinta-alan.

Käynnistettiin Suomen kansainvälistä luonnonvarapolitiikkaa vahvistava verkostotoiminta, jossa tarkastelu-kohtina olivat arktinen luonnonvarapolitiikka, kansainväliset vesi- ja metsäkysymykset sekä Suomen toiminta YK:n elintarvike ja maatalousjärjestössä (FAO).

Rakennettujen vesistöjen alueellista yhteistyötä ja eri tavoitteiden, kuten kalatalouden, tulva- ja kuivuusriskien hallinnan, virkistyskäytön sekä vesiluonnonvaraliiketoiminnan kasvun, yhteensovittamiseen sekä edistämiseen tähtääviä hankkeita valmistui useilla vesistöalueilla. Esimerkiksi Kokemäenjoelle valmistui järjestyksessään Suomen kolmas vesistövisio, jossa määritettiin paikallisten toimijoiden, hallinnon ja tutkimuksen yhteistyönä tulevaisuuteen ulottuva näkemys siitä, millaisena Kokemäenjoen vesistöt halutaan näyttäytyvän vuonna 2050.

Perustettiin tutkimustahojen ja hallinnon yhteistyönä vesivastuusitoumus osana Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusta ja käynnistettiin yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa sitoumuksen toimeenpano, joka tähtää veteen liittyvien riskien hallinnan, yritys vastuullisuuden sekä kilpailukykyyn parantamiseen.

Käynnistettiin geenivarapoliittisten linjausten laatiminen, geenivaralain valmistelu sekä geenivaraohjelmien uudistaminen.

Ministeriössä valmisteltiin lakiesitys, jolla ehdotetaan otettavaksi käyttöön kaupallisen lohenkalastuksen saaliin maihintoimia koskeva ennakkoilmoitusjärjestelmä. Esitys täydentää myös vuonna 2017 käyttöön otettuja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden järjestelmää ja lohisaaliin merkintäpakkoa. Näillä toimenpiteillä tehostetaan merkittävästi lohen kaupallisen kalastuksen valvontaa.

Uusi Norjan ja Suomen välinen Tenojoen kalastussopimus tuli voimaan vuoden 2017 kalastuskauden alussa. Sopimus mahdollistaa lohikantojen kestävän tilan saavuttamisen siten että perinteiset kalastusmuodot voivat jatkua lyhennettyjen kalastusaikojen puitteissa.

Riistakonsernin strategia jalkautettiin riistanhoitoyhdistysten tasolle uudistamalla riistanhoitoyhdistysten valti-onavustuksen jakoperusteet tukemaan ja kannustamaan riistapolitiikan kannalta tärkeiden tehtävien toteuttamista.

Ahman metsästys sallittiin ensimmäistä kertaa 1980-luvun alun jälkeen 8 yksilön kiintiöllä. Kiintiö perustui Luonnonvarakeskuksen kanta-arvioon. Tavoitteena on vähentää ahman aiheuttamia porovahinkoja.

Arvosana: 4

Tavoite A4: Ihmisten, eläinten ja kasvien terveys, hyvinvointi ja turvallisuus on varmistettu vastuullisella toiminnalla.

Toteutuma:

Valmisteilla oleva, EU:n uusi eläinlääkeasetus edellyttää, että jäsenvaltioiden on tehtävä toimenpiteitä mikrobilääkkeiden merkityksellisten eläinlajikohtaisten käyttötietojen keräämiseksi. Tämä työ on aloitettu Eviran ja Fimean kanssa. Mikrobilääkeresistenssin torjuntaan on osallistuttu EU:n eläinlääkeasetuksen valmistelussa ja mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen toimintaohjelman toimeenpanossa. MMM on osallistunut mm. mikrobilääkeresistenssin kansalliseen asiantuntijaryhmään, joka koostuu ihmis- ja eläinlääketieteen sekä ympäristöalan asiantuntijoista. Ryhmä on koordinoitunut toukokuussa 2017 valmistuneen toimintaohjelman kansallista poikkihallinnollista valmistelua. Toimintaohjelman toimenpiteitä on jo ryhdytty toteuttamaan. Lisäksi MMM on tehnyt yhteistyötä erilaisissa kokoonpanoissa mm. Eviran, Fimean ja Tukesin sekä muiden sidosryhmien kanssa lääkejäämien ja muiden eläimistä saatavissa elintarvikkeissa esiintyvien vierasaineiden osalta, täydentävien ehtojen ja kansallisen lainsäädännön päivittämisen osalta sekä ympäristöterveydenhuollon laboratoriotoimintojen osalta.

Valtion ravitsemisneuvottelukunta julkaisi uudet kouluruokailusuositukset "Syödään ja opitaan yhdessä". Suositus antaa suuntaviivat kouluikäisen ruokailun ja ruokakasvatuksen toteuttamiseksi.

Kuluttajien tiedonsaantia elintarvikkeiden ainesosien alkuperämaasta parannettiin kansallisella asetuksella, jota sovelletaan 1.6.2017–31.5.2019.

Elintarvikelain kokonaisuudistuksessa lisätään rikollista toimintaa ehkäiseviä sanktioita sekä parannetaan viranomaisten mahdollisuuksia tiedonjakoon. Lain voimaantuloajaksi on kaavailtu 1.1.2020, mutta jo nyt eri valvontaviranomaisten käytännön osaamista elintarvikerikosten torjunnassa on vahvistettu paikallisilla koulutustilaisuuksilla, joihin osallistui mm. elintarvikevalvonnan, poliisin, tullin, veroviranomaisten ja syyttäjälaitoksen virkamiehiä. Tulokset ovat olleet rohkaisevia ja tilaisuuksissa esiin nostettuja rikosten selvittämiseen liittyviä ongelmia on otettu huomioon elintarvikelain kokonaisuudistuksen valmistelussa.

Hallinnonalaa ja elinkeinoa ohjattiin eläin- ja kasvitautien ehkäisyssä ja torjunnassa sekä huolehdittiin tarvittavasta lainsäädännöstä. Loppuvuodesta todettiin ensimmäistä kertaa lohikalojen helposti leviävää IHN-tautia kolmella kalanviljelylaitoksella ja yhdessä onkilammikossa. Taudin hävittäminen aloitettiin ja toimenpiteitä jatketaan seuraavien vuosien aikana. Afrikkalaisen sikaruton (ASF) ja lintuinfluenssan ehkäisyä tehostettiin mm. sikojen ja siipikarjan ulkonapidon ehtoja tiukentamalla sekä järjestämällä lisärahoitusta Eviralle ASF:n ehkäisytyöhön. ASF:n ehkäisyä rajavalvonnan osalta tehostettiin lisäämällä yhteistyötä Eviran, Tullin ja Rajavartiolaitoksen kanssa ja vaatimalla Eviralta ja Tullilta aktiivisempia toimia tuliaisrajoituksista tiedottamisessa sekä tuliaisten valvonnassa rajanylityspaikoilla Eläinsuojelulain kokonaisuudistusta jatkettiin yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja lakiehdotus saatiin lausunnonle joulukuussa 2017. Vaikutettiin aktiivisesti EU-tasolla eläinterveys-, kasvinterveys- ja valvonta-asetuksen alemmanasteisten säädösten valmisteluun.

Vuonna 2017 saatiin viranomaistasolla sovittua vientiluvat siipikarjan lihalle Japaniin, naudanlihalle ja kananmunille Hong Kongiin ja maitotuotteille Etelä-Afrikkaan. Lisäksi HKScan sai sianlihan vientiluvan Kiinaan (Atria sai saman luvan jo 2016).

Osana ruokapoliittisen selonteon toimeenpanoa on edistetty hankkeiden ja hankintojen avulla elintarvikeketjun laatujärjestelmien (sianliha, naudanliha, siipikarja, viljat, kasvikset) ja hyvien käytäntöjen kehittämistä.

Sää- ja vesiolojen ääri-ilmiöihin liittyvien riskien hallinta sekä vesitilannepalvelut parantuivat Tulvakeskuksen uudistaman mobiilisovelluksen myötä. Uudistetussa sovelluksessa Suomen ympäristökeskuksen vesistötulvavaroitukset täydentävät Ilmatieteen laitoksen rankkasade- ja merivesitulvavaroituksia.

Kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelman toteuttaminen kytkettiin paremmin osaksi Kansallista riskiarviota. Luonnonvarakeskuksen Sopeutumisen tila 2017 -raportti julkaistiin.

Vesihuollon uudistetut suuntaviivat valmistuivat. Raportissa tarkasteltiin vesihuoltoon vaikuttavia muutostrendejä, tärkeimpiä ongelmia ja uhkia sekä uusia mahdollisuuksia. ELY-keskusten roolia vahvistettiin vesihuollon ja vedenhankinnan alueellisessa ja strategisessa edistämisessä valvonnan rinnalla. Etenkin korostettiin häiriötilanteisiin varautumisen edistämistä.

Arvosana: 4

Tavoite A5: Luonnonvara-, kiinteistö- ja paikkatiedot palvelevat laajasti yhteiskunnan tarpeita tukien kilpailukykyä.

Toteutuma:

Osana luonnonvaratiedon hallinnan kehittämistä selvitettiin hallinnonalan seurantaohjelmat ja käynnistettiin luonnonvaratiedon hallinnan yhteensopivuuden ja yhteiskäytön sekä luonnonvaratietoon perustuvien palveluiden kehittäminen.

Arvosana: 4

1.2.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Siirtomenojen vaikuttavuutta on käsitelty momenteittain kokonaisuuksina (kokonaiskäyttö kirjanpito-yksiköstä riippumatta).

Siirtomenomomentti: 30.10.54 Hevostalouden edistäminen hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitetulla rahapelitoiminnan tuotolla (siirtomääräraha 2 v)

käyttö 32 377 735 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta:

Hevostalouden edistämiseen tarkoitettuja varoja käytetään EU:n valtiontukipäätöksen (SA.46556) mukaisesti pääosin keskus- ja maakuntaraviratojen (19) palkinto-, toiminta- ja investointitukina. Raviradat tarjoavat hevosomistajille kilpailumahdollisuuksia alueellisesti kattavasti sekä alan ammattilaisille että raviurheilua harrastaville. Palkintotuki muodostaa osan radoilla maksettavista palkinnoista. Kilpailuissa maksettavat palkinnot ovat hevostalouden merkittävimpiä rahoituslähteitä ja ovat näin ollen keskeinen osa hevostalouden toimintatodellisuutta. Investointituella on pyritty tukemaan erityisesti hankkeita, jotka edistävät turvallisuusnäkökohtia tai kilpailijoiden olosuhteita kaviouralla tai varikkoalueella. Ilman tukea hankkeet olisivat todennäköisesti jääneet toteuttamatta.

Suomen Hippos ry:n alueorganisaatioina toimiville hevosjalostusliitoille (15) myönnetään yleisavustusta hevosalan neuvontaan. Neuvontatyötä tehdään erityisesti varsojen tunnistamiseen liittyvien tallikäyntien yhteydessä. Tunnistaminen on pakollista, joten neuvonta tavoittaa hyvin hevosomistajat. Neuvontatyö on tärkeää erityisesti hevosten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Lisäksi toimijoiden tietotaidon paraneminen edistää yritystoiminnan tehokkuutta.

Siirtomenomomentti: 30.20.61 Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)

käyttö 33 000 000 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta:

Suurin yksittäinen kohde Maatilatalouden kehittämisrahaston avustusvarojen käytössä ovat maatalouden rakennetukia koskevan lain (1476/2007) mukaiset, kansallisesti rahoitettavat investointiavustukset. Maatalouden rakenteen kehittämisen tavoitteena on kilpailukykyyn ja kannattavuuden parantaminen.

Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen ”Maatalouden rakennekehitys ja investointitarve vuoteen 2030” (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 19/2017) mukaan maatalouden investoinnit ovat eräänlainen moottori, joka pitää maatalouden tuottavuuskasvun, elinkelpoisuuden ja tuotannon kokonaismäärän käynnissä. Investointien hiljentyessä nämä tekijät kääntyvät vähitellen laskuun ja vaikuttavat viimeistään muutaman vuoden viiveellä myös elintarviketeollisuuden kotimaisen raaka-aineen saantiin. Arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman tukea.

Maatilatalouden kehittämisrahaston maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämismäärärahalla rahoitetaan ensisijaisesti sellaisia soveltavaa tutkimus-, kehittämis- ja selvityshankkeita, jotka kohdistuvat elinkeinon kannattavuuteen ja kilpailukyyn kehittämiseen kestäväällä tavalla tai tuottavat hallinnonalan tehtävien hoitamisessa tarvittavaa tietoa. Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian tutkimus- ja kehittämishankkeiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi valmistui 2015. Nostoina tutkimuksen vaikuttavuudesta mainitaan, että rahoituksella on tuotettu tietopohjaa strategiaprosessien, päätöksenteon ja lainsäädännön pohjaksi. Rahoitus on mahdollistanut suomalaisten tutkijoiden omarahoitusosuuden kansainvälisissä ERA-NET- hankkeissa. Rahoituksen avulla on mm. tunnistettu rehun haittayhdiste, laajennettu valkuaiskasvi-tuotantoa sekä kehitetty toimenpiteitä ilmastomuutokseen sopeutumisessa.

Siirtomenomomentti: 30.40.44 Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen (arviomääräraha)

käyttö 52 813 106 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta:

Momentin määrärahoilla edistettiin yksityismetsien metsänhoito- ja perusparannustoita.

Toiminnan tuloksellisuus:

Useiden tilojen yhteishankkeina toteuttavien metsätiehankkeiden ja suometsän hoitohankkeiden suorituserät ovat laskeneet uuden tukijärjestelmän myötä. Myöskään nuoren metsän hoitotoissa ei ylletty vuonna 2017 tavoitteeksi asetettuihin työmääriin. Rahoitusehtojen muuttuminen ei kannusta riittävästi yhteishankkeisiin. Myös palveluita tarjoavien roolien muutos eli metsänparannustoiminnan yhtiöittäminen vaikuttaa edelleen.

Määrärahoilla toteutettujen töiden työllisyysvaikutukset olivat noin 2 000 htv.

Työlaji/työlajiryhmä	Käytetty tuki, milj. euroa		Tulos	
	2016	2017	2016	2017
Nuoren metsän hoito, pystykarsinta	36,0	35,4	142 923 ha ¹⁾	147 334 ²⁾
Metsänuudistaminen, terveyslannoitus, kulotus	5,4	4,0	15 648 ha	Metsänuudistaminen 4 000 ha, Kulotus 16 ha, Terveyslannoitus n. 9 000 ha
Juurikäävän torjunta	4,1	0,0	57 918 ha	0
Metsäteiden rakentaminen	0,4	0,6	65 km	98 km
perusparannus	3,6	6,2	485 km	1 089 km
Kunnostusojitus	3,1	6,7	22 360 ha	40 354 ha

1) Sisältää taimikonhoidon, nuoren metsän kunnostuksen ja pienpuun korjuun pinta-alan. Pienpuuta kerättiin pinta-alasta 27 869 hehtaaria.

2) Sisältää taimikon varhaisoidon, taimikonhoidon, nuoren metsän kunnostuksen ja pienpuun korjuun pinta-alan. Pienpuuta kerättiin pinta-alasta 23 378 ha ja taimikon varhaishoitoa tehtiin 49 086 hehtaaria.

Siirtomenomomentti: 30.40.46 Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)
käyttö 41 200 000 euroa

Tieto/arvio vaikuttavuudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta:

	2017 tulostavoite	2017 tulos
1. Taloudellisuustavoitteet		
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, €	alle 13	12,41
Rahoituslain mukaisten hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset hakemusta kohden, €	alle 83	83
Maastotarkastusten yksikkökustannukset €/ha	alle 165	197
Alueellisen metsävaratiedon keruukustannukset €/ha	alle 5	6
2. Suoritetavoitteet		
Alueellisen metsävaratiedon keruutavoite, ha	1 700 000	1 263 000
Metsään.fi-tiedotteiden määrä, kpl	55 000	ei seurata
Mukana olevien yritysten määrä metsään.fi -toimijapalvelussa	400	560
3. Laatutavoitteet		
Ajantasaisen metsävaratiedon kattavuus yksityismetsien pinta-alasta, %	90	86,2
Nuoren metsän hoidossa metsänhoidollisesti hyvien hankkeiden osuus pinta-alasta, %	vähintään 90	81
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	enintään 3	4,3 vko
Sähköisten ilmoitusten ja hakemusten osuus saapuneista, %	kasvaa edelleen	60

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnan tuloksellisuuden tavoitteiden toteutuminen:

Tavoite B1 Tukijärjestelmät ovat yksinkertaiset, hallinnollinen taakka on keveä ja lainsäädännön laatu on hyvä

Toteutuma:

EU:n viljelijätukien EU-säädöksiin tehtiin eräitä muutoksia, jotka keventävät viljelijöiden kokemaa hallinnollista taakkaa. Muun muassa täydentävien ehtojen valvontaa koskevaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta selkeytettiin ja kevennettiin. Elintarvikealan hyviä käytäntöjä kehitettiin norminpurun yhteydessä, työn etenemistä päivitetään MMM:n verkkosivuille <http://mmm.fi/fi/norminpurku>. PK-yritysten toimintamahdollisuuksia edistettiin purkamalla kansallista sääntelyä sekä käyttämällä EU-lainsäädännön mahdollistamia helpotuksia ja joustavuutta kansallisessa lainsäädännössä ja sen tulkinnoissa. Elintarvikelainsäädäntöön tehtiin viisi asetusmuutosta, jotka sisälsivät useampia helpotuksia ja Evira selkeytti vastaavasti toimijaohjeitaan. Esimerkiksi hyönteisten tuottaminen elintarvikkeiksi tuli mahdolliseksi joustavalla säädöstulkinnalla.

Maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta tehty selvitys maataloustuotannon valvonnan kehittämisestä julkaistiin kesällä 2017. Selvityksen kehittämisehdotuksista tehtiin kysely aluehallinnolle ja sidosryhmille syksyllä 2017. Kyselyn tuloksia otetaan huomioon päätettäessä ehdotusten toimeenpanosta.

Arvosana: 4

Tavoite B2: Hallintomme on avoin, palveleva, tehokas ja verkostoitunut.

Toteutuma:

Suomen tulevaan EU-puheenjohtajuuskauteen valmistauduttiin suunnitellulla tavalla kaikkien keskeisten osa-alueiden kohdalla (erityisesti henkilöstöresurssit, työryhmien johtaminen ja Suomessa järjestettävät kokoukset).

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 15.2.2017 hankkeen Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston yhdistämiseksi sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen sen osan siirtämiseksi yhdistettävään virastoon, joka tuottaa palveluita muille hallinnonalan virastoille kuin Maanmittauslaitokselle. Hankkeen ohjausryhmä hyväksyi hankesuunnitelman toukokuussa. Alueellistamisenkoordinaatioryhmä käsittelee syyskuussa alueellistamisselvitystä. Viraston nimeksi tulee Ruokavirasto ja sen päätoimipaikka on Seinäjoki. Virasto toimii monipaikkaisena ympäri Suomen. Viraston henkilömäärä on kokonaisuudessaan noin 1 000 henkeä.

Hevostalouden tuottojen tehokkaan käytön varmistamiseksi vuoden 2017 aikana kehitettiin hevostalouden valtionapujen maksatus-, myöntö- ja valvontaprosesseja sekä tehtiin tarvittavat muutokset työjärjestyksiin.

MMM:n erityisasiantuntija aloitti tehtävässään Rooman lähetystössä kesällä 2017. Ensimmäiset FAO:n hallintoneuvoston istunnot pidettiin heinäkuussa ja joulukuussa 2017. Aikataulullisista haasteista johtuen työsuunnitelman teko on siirtynyt vuodelle 2018.

Arvosana: 4

Tavoite B3: Hallinnonala hyödyntää digitaalista teknologiaa, yhteisiä tietolähteitä ja integroituja tietovirtoja oman toiminnan tuottavuuden sekä koko toimialan kilpailukyvyyn edistämiseksi.

Toteutuma:

Prosessien sähköistämistä jatkettiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla osallistumalla VN-kokonaisarkkitehtuurin toiminta-arkkitehtuurimallin valmisteluun. Toiminta-arkkitehtuurijulkaisu on julkaistu 20.12.2017 ja siihen sisältyvä hallintamalli tullaan ottamaan käyttöön VN:ssä. Kokonaisarkkitehtuurityö jatkuu tietoarkkitehtuurityöllä.

Arvosana: 4

Tavoite B4: Valtion ja hallinnonalan konsernipalveluja hyödynnetään täysimääräisesti.Toteutuma:

VNHY:n yhteistyötä on edistetty VN:n tulostavoitteiden mukaisissa asioissa.

Valtorin tuottamien yhtenäisten palvelujen käyttöönotossa edistyttiin hyvin. Ohjeistuksen ja käyttöönoton osalta tarvitaan vielä jatkokehittämistä.

Palkeisiin on siirtynyt uusia tehtäviä osana konsernipalvelujen kehittämistä. Siirtymiseen on sisällytetty haasteita, jotka ovat edellyttäneet yhteistyön tiivistämistä. Yhteistyötä Palkeiden kanssa on toteutettu monipuolisesti ja erityisesti tietosuoja-asioihin liittyen.

Hankintatoimen osalta aloitettiin valtion yhteisten palvelujen käyttö ja valmistauduttiin yhteisiin tuleviin menettelyihin.

Arvosana: 3

Tavoite B5: Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminta vastaa ennakoivasti yhteiskunnan tietotarpeisiin ja vahvistaa kansallista innovaatiojärjestelmää.Toteutuma:

Hallinnonalan tutkimuslaitoksia ohjattiin ja ministeriön tutkimus- ja kehittämisrahoitusta suunnattiin hallitusohjelman ja hallinnonalan strategisten tavoitteiden mukaisesti. Hallinnonalan laitokset ovat aktiivisesti osallistuneet VN-TEAS- sekä STN-hakuihin. Ministeriö otti käyttöön hallinnollista työtä helpottavan verkkopohjaisen tutkimusrahoituksen hakujärjestelmän.

Arvosana: 4

Tietovarantojen ja tietotekniikan hyödyntämisen tunnusluvut (1 000€):

	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Tietotekniikan käyttökulut	2 087	2 277	4 209
Tietotekniikkainvestoinnit	0	0	0

Laadunhallintaan liittyvien erillisten tavoitteiden toteutuminen:**Tavoite C1: Tehtävät ja toiminta on sopeutettu määrärahojen puitteisiin.**Toteutuma:

Valmisteltiin käyttöönotettavaa resurssisuunnittelua, minkä tavoitteena on aiempaa paremmin huomioida ministeriön tulevaisuuden toimintaa ja tavoitteita edellyttävät henkilöstöresurssitarpeet (määrä, osaaminen, kohdentuminen, jne.). Laadittiin uudistetun henkilöstöresurssisuunnittelun peruslinjaukset, joiden mukaan toimitaan syksyn 2018 suunnittelukierroksella.

Hallinnonalan tulosohejauksen tuloksellisuuden mittaamisen ja johtamisen välineitä kehitettiin pilottitoteutuksena Evirassa erityisesti viraston johdon ja johtamisen tarpeisiin. Tarkoituksena on hyödyntää kehitettyä toteutusta myös hallinnonalan muissa virastoissa ja tuottaa väliraportointitietoa ministeriölle.

Ministeriö osallistui VN:n yhteiseen johtamisen kehittämisen toteutukseen, minkä yhteydessä uudistettiin ministeriön kansliapäällikön johtoryhmän kokousmenettelyä.

Tehtäväkuvien uudistamisprosessi toteutettiin vuoden 2017 loppuun mennessä.

Arvosana: 4

<u>Tavoite C2:</u> Toimitilahallinta ja hankintatoimi sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita.
<u>Toteutuma:</u>
Työn tekemisen toimintatapojen muutosta koskeva projekti toteutettiin vuoden 2017 aikana. Projektiin liittyen järjestettiin kaikille tarkoitettu tapahtumaan <i>Miten ihmeessä selviät tietotulvasta hengissä?</i> sekä tehtiin tietotyön tuottavuuskysely. Osallistuminen tapahtumaan ja kyselyyn vastaamiseen jäivät vähäiseksi. Kertomusvuonna toimitilaratkaisut ovat vakiintuneet.
<u>Arvosana:</u> 4

<u>Tavoite C3:</u> EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty.
<u>Toteutuma:</u>
Ministeriön suoraan EU:lta saama rahoitus lisääntyi merkittävästi kertomusvuonna uusien yhteistyöhankkeiden vuoksi
<u>Arvosana:</u> 4

<u>Tavoite C4:</u> Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista.
<u>Toteutuma:</u>
Valtiokonttorin määräyksen mukaisen Kiti-uudistuksen osalta päätettiin hankkia ulkopuolisen selvityshenkilön näkemys eräiden taloushallintotehtävien siirtämisen vaikutuksesta ja siirron toteutuksesta Palkeisiin. Selvitysmies jätti selvityksen kesällä 2017 ja sen perusteella nimettiin kaksi työryhmään valmistelemaan toimenpiteet selvityksessä esitetyt havainnot huomioiden. Ensimmäinen työryhmä (kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävien siirto Palkeisiin talousarviolain muutokseen perustuen) jätti raporttinsa 27.11.2017. Sovittiin Palkeiden tiliointipalvelun käyttöönotosta 1.9.2018 lukien. Toinen työryhmä jatkaa toimintaansa 2018. Suunnitelmista poiketen CATS-ajanhallintajärjestelmää ei otettu käyttöön. Asiasta neuvoteltiin Palkeiden kanssa ja koska CATS:n käyttöönotto ei ministeriön luonteisessa virastossa tuo lisähyötyä, päädyttiin tarkoituksenmukaisuussyistä pitäytymään nykyisessä järjestelmässä. Laadittiin verkkoviestintäsuunnitelma ja päivitettiin kriisiviestintäsuunnitelma. Viestinnän visuaalisuutta kehitettiin lisäämällä videoiden käyttöä viestinnässä. Lisäksi osana VNK:n vastuulla olevaa julkaisutuotannon selvitysryhmätyötä osallistuttiin julkaisujen visuaalista ilmeen kehittämiseen. Viestinnän roolia, vastuita ja työnjakoa ministeriön sisällä työstettiin ja resursseja vahvistettiin.
<u>Arvosana:</u> 3

<u>Tavoite C5:</u> Henkilöstö on osaavaa ja voi hyvin.
<u>Toteutuma:</u>
Koulutusinvestoinnit pysyivät aiemmalla tasolla. Työtyytyväisyysbarometrin tuloksessa oli lievää parannusta edelliseen vuoteen verrattuna. Muissa henkilöstöön liittyvissä tunnusluvuissa ei tapahtunut merkittävää muutosta.
<u>Arvosana:</u> 4

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus

Toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden tunnuslukuina on seuraavassa taulukossa esitetty mm. työajanseurantaan perustuvat ministeriön toiminnan kustannukset ja henkilötövuodet toiminnoittain.

Toiminnan kustannuksiin (39,7 milj. euroa, mistä maa- ja metsätalousministeriön toimintamenomomentilta 24,3 milj. euroa ja muilta momenteilta 15,4 milj. euroa), sisältyy myös 6,2 milj. euroa Valtioneuvoston kanslian osana toimivan valtioneuvoston hallintoyksikön tuottamien maksuttomien palveluiden osuus.

Maa- ja metsätalousministeriön toteutunut henkilötövuosimäärä kertomusvuonna oli 264, mistä toimintamenomomentilta palkattujen osuus oli 248 ilman teknisen avun henkilöitä ja yliopistojen rahoittamaa osuutta harjoittelijoiden palkkauksesta. Toimintamenoista maksettu teknisen avun henkilöstön osuus oli 6 henkilötövuotta ja harjoittelijoiden yliopistojen rahoittama osuus 6 henkilötövuotta. Muiden momenttien määrärahasta maksettiin 4 henkilötövuotta.

Taloudellisuuden tunnusluvut

Taulukossa on esitetty ministeriön kustannukset toiminnoittain vuosina 2015–2017. Luvut on esitetty miljoonina euroina. Vuoden 2015 tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska Kieku-tietojärjestelmä otettiin käyttöön kesken vuoden.

	2015	2016	2017
YDINTOIMINNOT	3,13	4,35	3,03
Maatalouden toimeenpanotehtävät	0,82	0,24	0,18
Maaseudun kehittämisen toimeenpanotehtävät	1,3	0,39	0,78
Metsätalouden edistäminen	0,12	0,51	0,23
Virkistyskalatalouden toimeenpanotehtävät	0,73	2,14	1,46
Elinkeinokalatalouden toimeenpanotehtävät	0	0,00	0,10
Riistatalouden toimeenpanotehtävät	0,03	0,87	0,17
Vesitalouden toimeenpano- ja edistämistehtävät	0,13	0,13	0,09
Vesitalouden tutkimus, kehittäminen ja asiantuntijapalvelut		0,08	0,03
OHJAUSTOIMINNOT			
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	8,77	9,28	11,33
Strategiatyö, kehittäminen ja seuranta	2,65	2,86	3,67
Hallitusohjelman valmistelu ja seuranta	0,38	1,44	2,30
Tutkimustoiminta, arvioinnit ja ennakointi	4,86	4,33	4,64
Asiantuntijaosallistuminen muiden strategia-asioihin	0,51	0,39	0,48
Yhteiskuntasuhteiden hoito	0,37	0,26	0,25
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja talo	3,34	2,79	3,32
Ohjaus ja kehittäminen	1,82	1,63	2,11
Toiminnan ja talouden suunnittelu	1,42	1,00	1,06
Henkilöstöpolitiikka ja henkilöstösuunnittelu	0,04	0,09	0,09
Seuranta ja raportointi	0,05	0,06	0,05
Laillisuusvalvonta	0,01	0,01	0,00
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	11,67	8,62	9,38
EU-säädösten valmistelu ja seuranta	3,97	2,92	3,26
Kansallinen säädösten valmistelu	7	5,14	5,54
Säädösvalmistelun avustaminen		0,20	0,19
Säädösvalmistelun kehittäminen	0,05	0,04	0,05
Säädösten toimeenpano, seuranta ja arviointi	0,47	0,29	0,29
Lainsäädännön asiantuntijatehtävät muille hallinnon	0,18	0,04	0,05
EU- ja kansainväliset asiat	6,76	10,43	11,28
EU-asiat	2,82	2,18	2,50
Kansainväliset asiat	3,94	8,24	8,78
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	0,83	0,61	0,94
Valtionavustukset	0,39	0,36	0,52
Ministeriökohtaiset erityistehtävät	0,44	0,26	0,42
Muut tehtävät	0,43	0,11	0,46
Yhteensä	34,93	36,19	39,74

Tuottavuuden tunnusluvut

Taulukossa on esitetty ministeriön henkilötyövuodet toiminnoittain vuosina 2015–2017. Tukitoimintojen kustannukset on kohdistettu ydin- ja ohjaustoiminnoille. Vuoden 2015 tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska Kieku-tietojärjestelmä otettiin käyttöön kesken vuoden.

	2015 htv	2016 htv	2017 htv	2015 %	2016 %	2017 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	51,0	58,3	62,4	19,3 %	22,7 %	23,7 %
Strategiatyö, kehittäminen ja seuranta	29,2	35,6	42,0	11,0 %	13,9 %	15,9 %
Hallitusohjelman valmistelu ja seuranta	3,3	3,3	2,6	1,3 %	1,3 %	1,0 %
Tutkimustoiminta, arvioinnit ja ennakointi	9,9	11,7	11,0	3,7 %	4,6 %	4,2 %
Asiantuntijaosallistuminen muiden strategia-asioihin	5,2	5,0	4,9	2,0 %	2,0 %	1,8 %
Yhteiskuntasuhteiden hoito	3,3	2,5	1,9	1,3 %	1,0 %	0,7 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	33,1	33,9	37,0	12,5 %	13,2 %	14,0 %
Ohjaus ja kehittäminen	16,3	19,1	22,4	6,2 %	7,4 %	8,5 %
Toiminnan ja talouden suunnittelu	15,9	13,7	13,6	6,0 %	5,3 %	5,2 %
Henkilöstöpolitiikka ja henkilöstösuunnittelu	0,1	0,3	0,4	0,0 %	0,1 %	0,1 %
Seuranta ja raportointi	0,6	0,7	0,6	0,2 %	0,3 %	0,2 %
Laillisuusvalvonta	0,1	0,1	0,0	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	119,1	110,1	113,0	45,1 %	42,8 %	42,9 %
EU-säädösten valmistelu ja seuranta	31,9	29,5	32,4	12,1 %	11,5 %	12,3 %
Kansallinen säädösten valmistelu	79,7	71,1	71,4	30,2 %	27,6 %	27,1 %
Säädösvalmistelun avustaminen		4,6	4,1	0,0 %	1,8 %	1,6 %
Säädösvalmistelun kehittäminen	0,5	0,2	0,5	0,2 %	0,1 %	0,2 %
Säädösten toimeenpano, seuranta ja arviointi	4,9	4,2	4,1	1,9 %	1,6 %	1,6 %
Lainsäädännön asiantuntijatehtävät muille hallinnonaloille	2,1	0,5	0,5	0,8 %	0,2 %	0,2 %
EU- ja kansainväliset asiat	42,7	44,8	39,5	16,1 %	17,4 %	15,0 %
EU-asiat	16,6	17,9	18,9	6,3 %	7,0 %	7,2 %
Kansainväliset asiat	26,1	26,9	20,6	9,9 %	10,5 %	7,8 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	8,0	7,4	10,7	3,0 %	2,9 %	4,1 %
Valtionavustukset	4,5	5,0	7,1	1,7 %	1,9 %	2,7 %
Ministeriökohtaiset erityistehtävät	3,5	2,4	3,6	1,3 %	0,9 %	1,4 %
Muut tehtävät	10,5	2,6	1,1	4,0 %	1,0 %	0,4 %
Yhteensä	264,4	257,1	263,8	100,0 %	100,0 %	100,0 %

1.3.2 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maa- ja metsätalousministeriön ei ollut maksullisen toiminnan tuottoja vuonna 2017.

Kirjanpitoyksikön maksulliselle toiminnalle ei ole asetettu tavoitteita.

Koska kirjanpitoyksikön tulee esittää yksittäisen maksullisen toiminnan osa-alueen kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessa, vain jos osa-alueen tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa, laskelmaa ei esitetä.

1.3.3 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Maa- ja metsätalousministeriössä yhteisrahoitteiseen toimintaan saatu rahoitus vuonna 2017 oli yhteensä 0,1 milj. euroa, mikä vastasi vuoden 2016 tasoa. Yhteisrahoitteinen toiminta koostui lähes täysin eri EU-rahoitteisista hankkeista.

Kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole asetettu tavoitteita.

Koska kirjanpitoyksikön tulee esittää kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessaan vain silloin, kun kirjanpitoyksikön saama ja varainhoitovuodelle jaksotettu rahoitus on vähintään 1 milj. euroa, laskelmaa ei esitetä.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tuotos- / suoritelmäärät	Toteutuma 2015	Toteutuma 2016	Toteutuma 2017
Säädökset			
Hallituksen esitykset	18	17	9
VN:n asetukset	80	82	64
MMM:n asetukset	143	76	52
EU -normit (MMM:n vastuulla olevat)*			
Asetukset	18	21	15
Päätökset ml. EUTORlin sopimusasioina avatut	11	11	24
Direktiivit	2	4	4
Lausunnot			
Annetut lausunnot	243	233	317
Pyydetty lausunnot	106	132	111
Kirjalliset kysymykset	57	64	57
Asetetut työryhmät sekä neuvottelu- ja lautakunnat	23	35	29
Tutkimusmäärärahahakemukset	254	122	175
Valtionavustusten myöntöpäätökset **	254	269	243
Julkaisut			
MMM:n julkaisuja -sarja	10	1	10
Työryhmämuistiot	4	2	3
Tiedotteet	260	292	275
Tiedotustilaisuudet	30	25	23
Hankkeet			
Perustetut hankkeet	40	64	44
Käynnissä olevat hankkeet	119	107	131
Päättyneet hankkeet	62	51	23
Komission ja neuvoston kokoukset, joissa MMM Suomen päävastuuedustaja (kokousraporttien lukumäärä)	468	386	384
Matkapäivät***	3 613	3 463	4 211
Kotimaa	1 326	1 327	1 506
Muu Eurooppa	2 056	1 903	2 354
Euroopan ulkopuoliset matkat	231	233	351

* Käsittely aloitettu vuoden aikana.

** Sisältää kaikki määrärahapäätökset.

Maa- ja metsätalousministeriön tulos- ja muut ohjattavat organisaatiot sekä laaditut tulossopimukset politiikkasektoreittain, kpl

Politiikkasektori / ohjattava organisaatio	2017	Vastuuosasto/ yksikkö
Tutkimus - Luonnonvarakeskus (Luke)		TT/TUTK
Maaseudun kehittäminen - 4H-neuvontaorganisaatiot - ProAgria Keskusten Liitto, ProAgria Svenska lantbrukssällskapetens förbund, ProAgria Keskukset ja vastaavat ruotsinkieliset neuvontaorganisaatiot, maatalouden erikoisneuvontajärjestöt	1 1	RO RO
Maa- ja elintarviketalous - Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) - Maaseutuvirasto (MAVI) - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)* - ELY-keskukset (maa- ja elintarviketalous, maaseudun kehittäminen)** - Aluehallintovirastot**	1 1 - - -	RO RO RO RO RO
Kala- ja riista- ja porotalous - ELY:jen kalatalousasiat - Suomen riistakeskus - Kalatalouden keskusliitto ja sen jäsenjärjestöt - Suomen vapaa-ajankalastajien keskusjärjestö	1 1 1 1	LVO LVO LVO LVO
Vesitalous - Suomen ympäristökeskus - ELY:jen vesitalousasiat (yhdessä YM:n kanssa)		LVO LVO
Metsätalous - Metsähallitus (MH) - Suomen metsäkeskus	1 1	LVO LVO
Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri - Maanmittauslaitos (MML)		TT/TIETO
YHTEENSÄ	10	

* Monivuotinen tulossopimus laaditaan TEM:n johdolla tulosohtausryhmässä, jonka työhön MMM osallistuu.

** ELY-keskuksille ja Aveille on laadittu yhteinen strategia-asiakirja 2016-2019, jonka valmisteluun MMMn hallinnonala on osallistunut. MMM osallistuu Avien ja Elyjen strategiseen ohjaukseen yhdessä muiden ministeriöiden kanssa. MMM ohjaa toimialaohjauksessa ELY-keskuksia luonnonvara-asioissa sekä maa- ja elintarviketaloudessa ja maaseudun kehittämisessä (yhdessä Mavin, Eviran ja Tukesin kanssa). Evira ohjaa toiminnallisesti Aluehallintovirastoja elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvissä asioissa.

Hallituksen esitykset (yhteensä 9 kpl):

- 1/2017 HE laiksi elintarvikelain muuttamisesta
- 6/2017 HE kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta
- 7/2017 HE laiksi tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta annetun lain kumoamisesta ja poronhoitolain muuttamisesta
- 21/2017 HE laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta
- 28/2017 HE laiksi metsästyslain muuttamisesta
- 117/2017 HE laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
- 118/2017 HE laiksi kalastuslain muuttamisesta
- 170/2017 HE laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta
- 204/2017 HE laiksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamus- ja valvontalain muuttamisesta

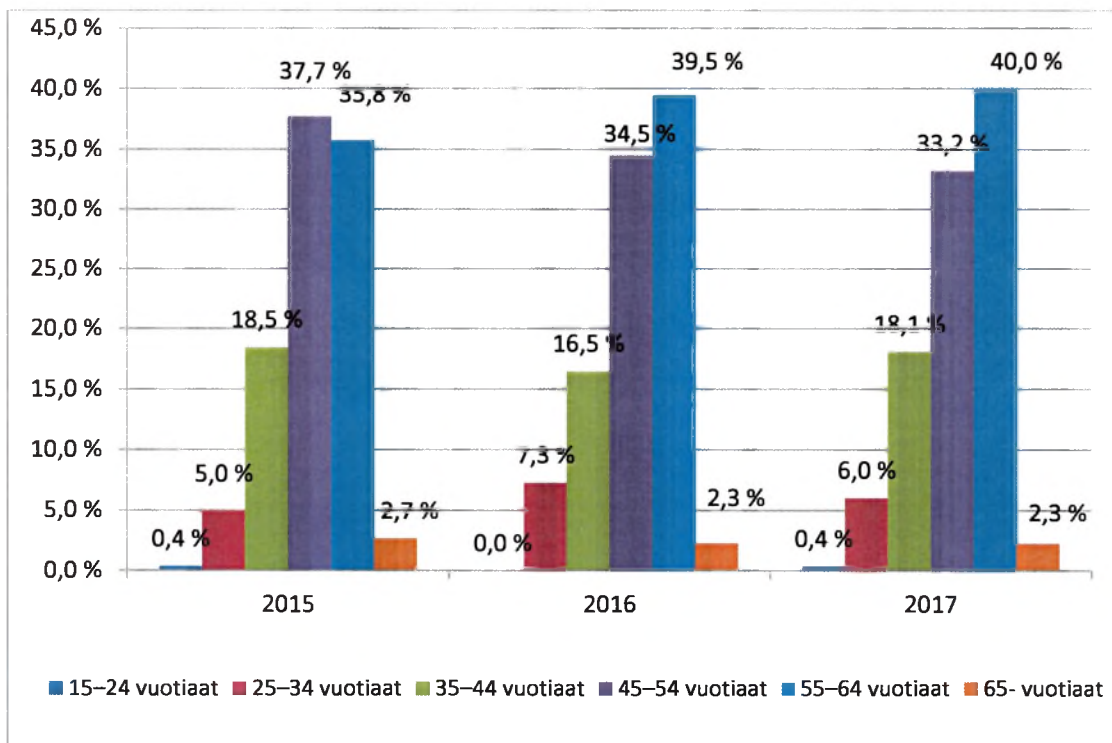
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ministeriöllä ei ollut vuonna 2017 erillisiä, vain tähän kohtaan liittyviä tavoitteita. Palvelukykyyn, suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatuun liittyviä asioita on kuvattu toimintakertomuksen kohdissa 1.3 Toiminnallinen tehokkuus ja 1.8 Arviointien tulokset.

1.5. Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2015		2016		2017	muutos ed. vuo- teen, %
Henkilöstön lkm, 31.12.	260	100,00	261	100,00	265	165,0
- miehet	90	34,6 %	94	36,0 %	92	-8,0
- naiset	170	65,4 %	167	64,0 %	173	73,0
Vakinainen henkilöstö	238	91,5 %	242	92,7 %	234	134,0
- miehet	85	94,4 %	88	93,6 %	85	-15,0
- naiset	153	90,0 %	154	92,2 %	149	49,0
Määräaikainen henkilöstö	22	8,5 %	19	7,3 %	31	-69,0
- miehet	5	5,6 %	6	6,4 %	7	-93,0
- naiset	17	10,0 %	13	7,8 %	24	-76,0
Kokoaikainen henkilöstö	248	95,4 %	249	95,4 %	252	152,0
- miehet	87	96,7 %	92	97,9 %	91	-9,0
- naiset	161	94,7 %	157	94,0 %	161	61,0
Osa-aikainen henkilöstö	12	4,6 %	12	4,6 %	13	-87,0
- miehet	3	3,3 %	2	2,1 %	1	-99,0
- naiset	9	5,3 %	10	6,0 %	12	-88,0

	% -osuudet			lkm		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
15–24 vuotiaat	0,4 %	0,0 %	0,4 %	1	0	1
25–34 vuotiaat	5,0 %	7,3 %	6,0 %	13	19	16
35–44 vuotiaat	18,5 %	16,5 %	18,1 %	48	43	48
45–54 vuotiaat	37,7 %	34,5 %	33,2 %	98	90	88
55–64 vuotiaat	35,8 %	39,5 %	40,0 %	93	103	106
65- vuotiaat	2,7 %	2,3 %	2,3 %	7	6	6
YHTEENSÄ	100,0 %	100,0 %	100,0 %	260	261	265

MMM:n henkilöstöä kuvaavia tunnuslukuja:

	2015	2016	2017	muutos%
Henkilöstön keski-ikä	50,9	51,1	51,2	0,2
- miehet	49,9	51,5	51,2	-0,6
- naiset	51,4	50,3	51,3	1,9
Koulutustaso (indeksiluku 1–8)	6,3	6,5	6,5	0,0
- miehet	6,7	6,8	7	3,0
- naiset	6,1	6,3	6,2	-1,6
Henkilöstökulut				
Kokonaistyövoimakustannukset, 1 000 €	19 224	18 352	18414	0,3
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä työajasta, %	79,9	79,5	80,3	1,0
Tehdyn työajan palkat, prosenttiosuus palkkasummasta	77,2	76,4	77,9	1,9
Väillisten työvoimakustannusten prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista	59,2	57	52,9	-6,9
Työhyvinvointi				
Työtyytyväisyysindeksi, asteikolla 1–5	3,6	3,6	3,7	2,8
Lähtövaihtuvuus	10,5	9,2	10,34	10,5
Tulovaihtuvuus	6,67	11,15	12,64	22,3
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	0	0	0	
Sairauspoissaolot, tpv/htv	5,4	5,8	5,9	1,9
Henkilöstöinvestoinnit				
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	1814	1445	1425	-1,1
Koulutus ja kehittäminen, tpv/htv	3,8	3,0	2,5	-13,2
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen	69,3	121,4	199,3	112,4
Työterveyshuolto (euroa/htv)	613,4	620,2	529	-14,9
Henkilöstön arvo, milj. euroa	170	165	167	1,2

MMM:n pääluokan henkilötyövuosien toteutuminen vuonna 2017

Momentti	2017 TA-momentti	2017 toteutuma
30.01.21 Kansainvälinen yhteistyö (S 3v)		3,0
30.01.22 Tutkimus ja kehittäminen (S 3v)	25	
30.10.63 Maaseudun kehittäminen(S 3v)	10	8
30.10.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (A)*	223	157,5
30.20.47 Kansallinen ruokaketjun kehittäminen	15	9,5
30.40.20 Kalakannan hoitovelvoitteet (S 3v)	3	
30.40.21 Vesivarojen käytön ja hoidon menot (S 3v)	167	91
30.40.22 Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (S 2v)	35	7
30.40.31 Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (S 3v)	15	1
30.40.41 Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S 2v)	7	3
30.40.42 Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (S 2v)	5	
30.40.50 Riistatalouden edistäminen (S 2v)	5	
30.40.51 Kalatalouden edistäminen (S 2v)	5	1
30.40.62 Elinkeinokalatalouden edistäminen (S 3v)	70	9
YHTEENSÄ	585	287

*

Varatusta htv-kehyksestä on käytetty 31.12.2017 mennessä 251,25 htv tekniseen apuun, josta 157,49 htv on toteutunut v. 2017 aikana (varattu 871 htv koko kautta 2014-2020 varten).

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Kirjanpitoyksikön käytettävissä oli vuonna 2017 budjetoituja varoja 321 milj. euroa. Käytettävissä olevat määrärahat nousivat yli kolmanneksella vuoden 2016 tasosta. Budjetoiduista varoista käytettiin 242 milj. euroa vuonna 2017. Lähes kaikki määrärahat olivat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan määrärahoja, muiden hallinnonalojen määrärahoja käytettiin vain 0,04 milj. euroa. EU:lta saatiin rahoitusta 7 milj. euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Tulot

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksessä tulomomenttien kertymä oli 156 milj. euroa (vuonna 2016 vastaavilla momenteilla tulot 152 milj. euroa).

Menot

Kirjanpitoyksikön määrärahojen nettokäyttö vuonna 2016 oli 242 milj. euroa. Se jakautui seuraavasti menomomenttilajeittain, milj. euroa:

– Kulutusmenot (momentin numerotunnus 01–29)	34	(14 %)
– Siirtomenot (30–69)	208	(86 %)
– Sijoitusmenot (70–89)	--	
Yhteensä	242	(100,0 %)

Kirjanpitoyksikön siirtomenomomenttien (30–69) nettokäyttö 208 miljoonaa euroa jakautui luvuittain seuraavasti, milj. euroa:

– Maaseudun kehittäminen	43	(21 %)
– Maa- ja elintarviketalous	37	(18 %)
– Luonnonvaratalous	117	(56 %)
– Metsähallitus	6	(3 %)
– Hallinto ja tutkimus	5	(2 %)

Arviomäärärahan ylityksiä oli yksi kappale. Momentin 30.01.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet määräraha ylitettiin 21 357,01 eurolla.

Momentin 30.01.01 (Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot) käyttö oli 25,10 milj. euroa. Vuodelta 2017 vuodelle 2018 siirtyi 12,24 milj. euroa (vastaavasti vuodelle 2017 siirtyvä erä oli 11,46 milj. euroa, eli siirtyvä erä kasvoi 0,78 milj. eurolla). Siirtyvästä määrarahasta 3,26 milj. euroa on Paikkatiedon palvelualusta-kärkihankkeeseen osoitettua rahoitusta. Tämän vuoksi seuraavalle vuodelle siirtynyt määräraha on todellisuudessa vähentynyt huomattavasti edellisvuoden 11,46 milj. euron tasosta 8,98 milj. euroon.

Ministeriön tavoitteena on ollut toimintamenomomentin siirtyvän määrärahan osuuden hallittu lasku. Yhtenä tätä tavoitetta tukevana toimenpiteenä vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa ministeriön toimintamenomomentilta siirrettiin yhteensä 1,0 milj. euroa momentille 30.01.23 (Hallinnolliset järjestelyt) hallinnonalan tuottavuutta edistäviin hankkeisiin.

Momentin 30.01.22 Tutkimus ja kehittäminen määrärahaa siirtyi vuodelle 2018 miljoona euroa, mikä vastaa suunnilleen momentin vuotuista määrärahaa. Tämä johtuu siitä, että tutkimusrahoitus maksetaan jälkikäteen toteutuneiden kustannusten mukaan. Muutenkin tutkimusrahoituksen luonteeseen kuuluu se, että rahoituksen saajalla on aikaa käyttää rahoitus pidemmällä kuin vuoden tähtäyksellä.

Momentti 30.10.54 Hevostalouden edistäminen hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitetulla rahapelitoiminnan tuotolla on kaksivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrärahasta siirtyi vuodelle 2018 runsaat 7 milj. euroa. Pääosa siirtyvästä määrärahasta on jo sidottu vuonna 2017 tehdyillä päätöksillä ja maksetaan vuoden 2018 aikana.

Momentti 30.20.47 Kansallinen ruokaketjun kehittäminen on kolmivuotinen siirtomääräraha. Momentin määrärahasta siirtyi noin 7 milj. euroa vuodelle 2018. Siirtyvä erä suureni edelliseen vuoteen verrattuna noin 2 milj. euroa. Ruokaketjun kehittämistyötä toteutetaan 1-3 -vuotisten hankkeiden ja hankintojen kautta ja pääosa siirtyvästä määrärahasta on jo sidottu avustusten myöntöpäätöksillä tai sopimuksilla. Avustushankkeet maksetaan hankkeiden/sopimusten edistymisen mukaan.

Momentin 30.20.61 Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon siirtynyt erä oli 15 milj. euroa. Hallitus on päättänyt vuoden 2017 kolmannen lisätalousarvioesityksen yhteydessä 25 milj. euron tuesta syksyn vaikeista korjuuolosuhteista kärsineille maatalousyrittäjille. Tuesta 10 milj. euroa on uudelleen kohdennusta maa- ja metsätalousministeriön pääluokan sisällä ja vuoden 2017 lisätalousarviossa ko. momentille myönnettiin 15 milj. euroa. Nämä molemmat määrärahat hallituksen on tarkoitus esittää siirrettäväksi myöhemmin lisätalousarviomenettelyllä kohdennettavaksi EU-lainsäädännön sallimassa laajuudessa energiaveron palautuksen korottamiseen.

Momentin 30.40.22 Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen määrärahaa siirtyi vuodelle 2018 2,5 milj. euroa. Momentin määrärahaa toteutetaan 1-3 -vuotisia luonnonvara- ja biotalouden kehittämishankkeita. Määräraha on kokonaisuudessaan sidottu hankkeisiin, mutta maksatukset tapahtuvat hankkeiden edistymisen mukaan.

Momentilla 30.40.31 Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen siirtyi vuodelle 2018 1 milj. euroa. Momentin määrärahaa toteutetaan 1-3 -vuotisia vesi- ja kalatalouden kehittämishankkeita. Määräraha on kokonaisuudessaan sidottu hankkeisiin, mutta maksatukset tapahtuvat hankkeiden edistymisen mukaan.

Momentin 30.40.41 Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen määrärahaa siirtyi 3,5 milj. euroa vuodelle 2018. Hirvien aiheuttamat metsätalousvahingot jäivät arvioitua pienemmiksi. Momentin määrärahaa toteutetaan kehittämishankkeita ja tietojärjestelmähankkeita. Määräraha on osittain sidottu hankkeisiin, mutta maksatus tapahtuu hankkeiden edistymisen mukaan.

Momentilla 30.40.44 Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen määrärahaa jäi käyttämättä 14 milj. euroa. Metsätiehankkeiden ja suometsän hoitohankkeiden suoritusmäärät ovat laskeneet uuden tukijärjestelmän myötä. Myöskään nuoren metsän hoitotoissa ei ylletty tavoitteeksi asetettuihin työmääriin. Kumotun lain nojalla maksettavia metsänuudistamishankkeita toteutettiin pienemmällä pinta-alalla kuin mitä valtuuden puitteissa on aikanaan hyväksytty.

Momentin 30.40.45 Metsäluonnon hoidon edistäminen määrärahasta siirtyi vuodelle 2018 1 milj. euroa. Siirtyvään erän suuruuteen vaikutti Suomen metsäkeskuksen henkilöresurssien niukkuus suhteessa käytettävissä olevaan määrärahaan.

Momentilla 30.40.51 Kalatalouden edistäminen määrärahaa siirtyi 1,8 milj. euroa vuodelle 2018. Momentin määräraha on kaksivuotinen siirtomääräraha. Siirtyvillä varoilla on tarkoitus toteuttaa kalastuslain 82 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisia hankkeita vuoden 2018 aikana. Osalle varoista on haettu käyttötarkoituksen muutosta kalastuslain 82 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tietojärjestelmäkuluihin.

Valtuudet

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan valtuudet osoitettiin vuoden 2017 tilijaottelussa maa- ja metsätalousministeriön ja Maaseutuviraston kirjanpitoyksiköille. Maa- ja metsätalousministeriön kirjanpitoyksikkö raportoi valtuuksia koskevassa talousarvion toteumalaskelmassaan momenteista 30.31.44 sekä 30.60.44 ja 30.40.44. Vuoden 2017 talousarviossa myönnettiin momentilta 30.40.44 uutta valtuutta 59 milj. euroa kestävän metsätalouden mukaisille työlajeille.

Myönnetystä valtuudesta käytettiin 61 398 000 euroa. Vuonna 2017 käytetyistä valtuuksista aiheutui samana vuonna menoja yhteensä 26 457 000 euroa. Aikaisempina vuosina myönnettyistä valtuuksista aiheutui menoja yhteensä 26 milj. euroa. Valtuuksista aiheutuva määrärahatarve tuleville vuosille on yhteensä 60,6 milj. euroa.

Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuesta (momentti 30.51.30) ei aiheutunut enää menoja vuonna 2017.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot vähenivät vuonna 2017 huomattavasti vuoteen 2016 verrattuna, jolloin kertyi merkittävä erä, joka koostui uusimuotoisen Metsähallituksen perustamisesta aiheutuneista laskennallisista tuotoista.

Toiminnan kulut nousivat jonkin verran verrattuna vuoteen 2016 ollen 35,2 milj. euroa vuonna 2017. Nousu johtui palveluiden hankinnan edelleen lisääntymisestä, erityisesti tietohallintoon liittyen.

Rahoitustuotot vähentyivät 31 milj. eurolla. Tämä on liittynyt Metsähallituksen voiton tuloutuksen pienenemiseen.

Siirtotalouden kulut lisääntyivät 57 milj. eurolla verrattuna edelliseen vuoteen. Suurin sektorikohtainen muutos tapahtui siirtotalouden kuluissa elinkeinoelämälle, jonka kasvu on liittynyt hevostalouden edistämisen uusiin järjestelyihin.

Ministeriön keräämät tuotot veroista ja pakollisista maksuista sisältävät kalastukseen, metsästyksen ja riistanhoitoon sekä hevosurheiluun liittyviä maksuja. Tuotot lisääntyivät vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna 37 milj. euroa. Kasvu on liittynyt hevostalouden edistämisen uusiin järjestelyihin.

Maa- ja metsätalousministeriön laskennallinen kulujäämä vuonna 2017 oli 89,6 milj. euroa.

1.6.4 Tase

Taseen kansallisomaisuuden arvo oli 0,7 milj. euroa, joka koostui Metsähallitukselle siirtämättömistä luonnonsuojelutarkoituksiin hankituista maa- ja vesialueista.

Käyttöomaisuuden aineettomien hyödykkeiden arvo taseessa oli 1,6 milj. euroa. Erä koostui lähinnä kala- ja riistatalouden valmiista ja keskeneräisistä atk-järjestelmistä.

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset sisältävät Metsähallituksen peruspääoman ja muun pääoman ehdoin sijoitetut pääomat sekä ministeriön hallussa olevat osakkeet.

Pitkäaikaisiin saamisiin sisältyvät myönnetyt metsänparannuslainat, Venäjän federaation joukkovelkakirjalainat ja Metsähallituksen saamat valtionperinnöt ja maa-alueiden hallinnansiirrot siltä osin kuin niitä ei ole vielä otettu peruspääomaan.

Ministeriön lyhytaikaiset saamiset kasvoivat 3,5 milj. eurolla. Erän kasvu johtui metsänparannustöiden ennakoiden kasvusta.

Kirjanpitoyksikön valtion pääoma kasvoi 15 milj. eurolla. Valtion pääoman muutokseen vaikuttavat edellisen vuoden kulujäämä sekä siirrot koskien valtion yleisiä maksuliiketulo- tai menotilejä. Lisäksi valtion pääomaan vaikuttavat hallinnan siirtokirjaukset kirjanpitoyksiköiden välillä.

Taseen lyhytaikaiset velat kasvoivat 3 milj. euroa, mikä johtui lähinnä ostovelkojen ja saatujen ennakoiden kasvusta.

Taseen loppusumma vuonna 2017 oli 3 840 056 966,20 euroa.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Arvioinnin toteuttamistapa

Arviointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta maa- ja metsätalousministeriössä vuonna 2017 perustuu osastoilla ja toimialoilla järjestettyihin arviointikokouksiin, sisäisen tarkastuksen työhön ja sen koordinointiin muiden tarkastajien tekemän työn kanssa sekä muuhun käytössä olleeseen arviointimateriaaliin. Arviointi perustuu valtiovarainministeriön suosittelemaan COSO-ERM-viitekehykseen.

Johtopäätökset

Maa- ja metsätalousministeriössä on talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti toteutettu toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden riittävät menettelyt talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden suhteen sekä hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamiseksi. Lisäksi johtamisen ja ohjaamisen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta on pyritty varmistamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja kattavuutta parantamalla ja kehittämällä.

Maa- ja metsätalousministeriön vastattavana tai välitettävänä olevien varojen hoito ja muille virastoille ja laitoksille siirretty tehtävät, joista maa- ja metsätalousministeriö vastaa, ovat toteutuneet talousarviolain ja -asetuksen mukaisesti.

Käytössä olevat menettelyt antavat kohtuullisen varmuuden sisäisen valvonnan toimivuudesta maa- ja metsätalousministeriössä.

Olennaisimmat kehittämiskohteet

Maa- ja metsätalousministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan rakenteita ja resursointia on lisätty ja työnjakoa selkiytetty vuoden 2017 kuluessa erityisesti valtionapujen valvontojen osalta. Tätä kehittämistyötä ja prosessien tarkentamista jatketaan ml. riskienhallintapolitiikan kehittäminen ja dokumentointi.

Maakuntauudistusta edeltävä Ruokaviraston perustaminen on valmisteltu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta huomioiden hallinnonalalla ja nämä valmistelut jatkuvat siten, että varmistetaan erityisesti tehokkaan toiminnan ja laadukkaan asiakaspalvelun jatkuvuus ml. toimivat tietojärjestelmät. Maakuntauudistukseen liittyvää osaamisen siirtämistä ja yhteistoimintavalmiuksia varmistetaan edelleen huomioiden erityisesti MMM:n vastuut EU-rahoituksen rahoitus- ja valvontariskeistä, tietojärjestelmien yhteensopivuuteen liittyvät haasteet ja ICT:n arkkitehtuurin kehittämistarpeet.

Tehtävien asteittaista siirtämistä palvelukeskuksiin ja prosessien vastuunjaon selkiyttämistä tulee edelleen kehittää valtioneuvostotasolla. Kehittämisessä on huomioitava erityisesti haasteet keskitettyjen tietojärjestelmien tietosisältöjen vertailukelpoisuudessa (kuten resurssinkäyttö- ja työaikatiedot Kiekussa), jos näitä tietoja käytetään kehittämisen tukena.

1.8. Arviointien tulokset

Ministeriö teetti seuraavat toiminnan vaikutusten/vaikuttavuuden arvioinnit:

Toimenpiteet /tavoitteet	Toteutuma
Maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020: Neuvonnan arviointi (MDI, Avaintaito). Arvioidaan neuvonnan tulokset ja alustavat vaikutukset, väliraportit vuosina 2017 ja 2018, loppuraportti vuonna 2019.	Keväällä 2017 valmistui arvioinnin väliraportti, jonka mukaan neuvontatoimenpide on lähtenyt rivakasti käyntiin, mutta vielä on tarvetta kasvattaa neuvonnan käyttöä. Neuvontaa on vuoden 2016 loppuun mennessä annettu noin 17 000 kertaa yhteensä noin 10 500 tilalle. Neuvonnan osa-alueiden toteutuman välillä on kuitenkin suuria eroja. Neuvontakäynneistä on ollut tiloille käytännön hyötyä. Viljelijät kokevat saaneensa lisää tietoa tilan pitämiseen ja kehittämiseen, henkistä tukea valinnoille ja päätöksille sekä konkreettisia vinkkejä yksittäisiin, tilakohtaisiin kysymyksiin. https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/vaikutukset/arviointi/arviointi-neuvonta/
Maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020: Ympäristötoimien tuloksellisuuden arviointi (LUKE)	Kesällä 2017 valmistuneessa arvioinnissa selvitettiin, missä määrin maaseutuohjelmassa on toteutettu luonnon monimuotoisuutta ja maisemaa, vesien ja maaperän hyvää tilaa sekä ilmastomuutoksen hillintää edistäviä toimenpiteitä. Arviointi tarkasteli erityisesti seuraavia asioita: Ravinnekuormitus ja eroosio, torjunta-aineiden käyttö, luonnon monimuotoisuus, hiilen sitominen peltomaahan, energian säästö ja -tehokkuus, maatalouden ammoniakkipäästöt sekä uusiutuvan energian käyttö. https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/vaikutukset/arviointi/ymparistotoimien-tuloksellisuusarviointi/
Maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020: Selvitys tuloksista ja vaikutuksista maatalousalan kilpailukyyn (PTT ja MDI). Väliraportit vuosina 2017 ja 2018, loppuraportti vuonna 2019.	Keväällä 2017 valmistuneen väliraportin mukaan rakennetukien kautta voi lisätä kilpailukykyä, mutta lopulta kilpailukyky realisoituu kuluttajakäyttäytymisestä välittyvien vaikutusten kautta. Maatalouden rakennekehitys on edennyt ohjelmakauden aikana. Maatalouden kilpailukyvyn kehittymisen näkökulmasta tarkasteltaessa ohjelman säilyttävä ominaisuus ei ole optimaalinen. Kilpailukyvyn kannalta maatalouden rakenteen tulisi kehittyä aikaisempaa tehokkaammin. Ohjelmaan kuuluvalla aloitustuella on merkittävä rooli maatalouden sukupolvenvaihdosten toteuttamisessa. Tilanpidon aloittajat ovat kokeneet, että ohjelman puitteissa järjestetty koulutus ja neuvonta ovat hyödyllisiä. Arvioinnin perusteella hankkeiden valintakriteerit ovat pääosin auttaneet hakemusten paremmuusjärjestykseen asettamisessa sekä parhaiden hankkeiden valitsemisessa. Käynnistymisen jälkeen ohjelman toteuttaminen on lähtenyt hyvin vauhtiin. Toimenpiteiden toteuttaminen on hyvässä vauhdissa kaikilla arvioinnin kohteena olleilla kohdealoilla. https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/vaikutukset/arviointi/kilpailukykyvaikutusten-arviointi/
Maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020: Maaseutuverkoston arviointi (Ramboll).	Syksyllä 2017 valmistuneen arvioinnin mukaan verkoston toiminta on käynnistynyt aktiivisesti. Tilaisuuksia on järjestetty runsaasti ja ne ovat kattaneet laajasti erilaisia teemoja. Toiminnan määrää ei voida yksiselitteisesti verrata edelliseen ohjelmakauteen, mutta karkeasti arvioiden toiminta näyttää olevan vastaavalla aktiivisuustasolla. Maaseutuverkoston ytimessä ovat edelleen ELY-keskukset, Leader-ryhmät, kylätoiminta ja kunnat. Se on luontevaa, sillä erityisesti ELY-keskukset ja Leader-ryhmät ovat avainroolissa maaseudun kehittämisohjelman toteutuksessa. Maaseutuverkosto näyttää kuitenkin kytkevän kohdentamaan ja fokusoimaan toimintaansa uudella tavalla, joka voi vähitellen lisätä verkoston vaikuttavuutta. Tässä keskeisessä roolissa ovat maaseutuverkoston teemaryhmät, jotka konkretisoivat tiettyihin kohderyhmiin ja kysymyksiin liittyviä tavoitteita. Toimijat ovat hyötynneet palvelupaketti-toimintamallista, joka on otettu käyttöön nykyisellä ohjelmakaudella. Palvelupakettien avulla on järjestetty jo yli 100 tilaisuutta. Pakettien voi arvioida aktivoineen paikallisia toimijoita järjestämään itse omiin tarpeisiinsa perustuvaa toimintaa.

Toimenpiteet /tavoitteet	Toteutuma
	Verkostossa on tunnistettu uudenlaisia toimintatapoja, jotka voivat nostaa esiin keskeisiä maaseudun elinvoimaisuuteen vaikuttavia kysymyksiä ja aloitteita. Jatkossa verkoston toiminnassa voitaisiin ottaa entistä vahvemmin huomioon kehittämisohjelman tavoitteiden eteneminen ja suunnata toimintaa niiden tarpeiden mukaisesti. https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/vaiikutukset/arviointi/maaseutuverkoston-arviointi/
Maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020: Valtakunnallisten ja koordinaatiohankkeiden arviointi (MDI ja TK-Eval)	Arviointiraportti valmistui joulukuussa 2017. Sen mukaan valtakunnallinen hanketoiminta luo lisäarvoa maaseudun kehittämiseen tuottamalla laadukasta, toimialaa hyödyttävää tietoa sekä kehittämällä toimialoja laajasti. Lisäksi valtakunnallisten hankkeiden medianäkyvyys ja hankkeessa käytetty valtakunnan tason osaaminen tuovat lisäarvoa. Valtakunnalliset hankkeet tarvitsevat alueellisia kontakteja sekä alueellisia toimia, jotta toimijoita pystytään aktivoimaan eri alueilla. Valtakunnallista kattavuutta ja toimintatapoja tulisi miettiä tarkkaan jo hakuvaiheessa, jotta toteutuksessa voi keskittyä itse asiaan. Tiedon kokoaminen ja viestintä ovat korostuneet koordinaatiohankkeiden tekemisessä ja onnistumisissa. Hankkeet ovat onnistuneet välittämään pääsääntöisesti hyvin tietoa omille kohderyhmilleen. Lisää tietoa kaivataan kuitenkin koordinaatiohankkeiden avulla teemaa edistävien hankkeiden toiminnasta, erityisesti tuloksista ja hyvistä käytännöistä. Lisäksi koordinaatiohankkeiden tulisi kiinnittää huomiota teemaansa edistävien hankkeiden verkottamiseen keskenään. https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/vaiikutukset/arviointi/valtakunnallisten-ja-koordinaatiohankkeiden-arviointi/
Biotalousstrategian toimeenpano ja ruokapoliittisen selonteon toimeenpano	THL:n ja SYKE:n toteuttama ”Esiselvitys yhdyskuntien ja ruoantuotannon veden käytön riskien hallinnasta ja mahdollisuuksista” -hanke, joka tukee biotalousstrategian toimeenpanoa sekä ruokapoliittisessa selonteossa mainittua vesitalouden hallinnan parantamista. Hankkeessa kartoitettiin yhdyskuntien tarpeisiin ja ruoantuotantoon käytettävän veden riskien hallintamenetelmien kattavuus ja mahdolliset tietotarpeet sekä selvitettiin, mitä riskejä liittyy haitallisten aineiden esiintymiseen ruoantuotantoon käytettävässä talousvedessä. Lisäksi tavoitteena oli selvittää vesiin liittyviä bio- ja kiertotalouden ratkaisujen mahdollisuuksia ja uhkia sekä arvioida niihin liittyviä liiketoimintamahdollisuuksia. Julkaisu määrärahasta. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135328/TY%C3%962017_32_EsiBioVesi_WEB.pdf?sequence=1
Selvitys maataloustuotannon valvonnan kehittamisestä	Selvitys maataloustuotannon valvonnan kehittämisestä julkaistiin kesällä 2017. Selvityshenkilöiden Henttu, Lehmusvuori ja Lehtiniemi tuli selvittää maataloustuotannon valvonnan kehittämiseksi vaihtoehtoja valvontaprosesseista ja tietovirtojen käsittelystä sekä täydentävien ehtojen valvontojen viranomaisista Manner-Suomessa. Selvityksessä annettiin 60 kehittämisehdotusta. Niistä tehtiin kysely aluehallinnolle ja sidosryhmille syysyllä 2017. Kyselyn tuloksia otetaan huomioon päätettäessä ehdotusten toimeenpanon prioriteettijärjestyksestä. http://mmm.fi/documents/1410837/4957066/MMM+ty%C3%B6ryhm%C3%A4muistio+2017_4/47dfcd9d-0db0-4167-bf91-d150d650740a
Suomen metsäkeskus, metsähoitoyhdistyksiä ja metsätietojärjestelmää koskevien lainsäädäntöuudistusten vaikutukset ja tavoitteiden toteutuminen	Professori Paavo Pelkosen tekemän yksityismetsäorganisaatioiden arvioinnin mukaan tehdyt lakimuutokset ovat onnistuneet. Lakien välittömiin muutoksiin ei näyttäisi olevan tarvetta. Uusi valtakunnallinen Suomen metsäkeskus on pystynyt tehostamaan toimintaansa, metsänhoitoyhdistykset ovat olleet aikaisempaa aktiivisempia toimijoita puumarkkinoilla ja aikaisempaa vapaammin käytettävissä ollut julkinen metsätieto on lisännyt innovatiivista palveluiden tarjontaa. Tienrakennus ja lannoitus ovat jääneet tavoitteista jälkeen toteuttavien organisaatioiden murroksesta johtuen. Taimikoiden ja nuoren metsän hoitorästit ovat edelleen lisääntyneet. http://mmm.fi/documents/1410837/1504826/171102_Pelkosen_raportti.pdf/849f5f53-410a-4572-b243-a9117c8b2564

Toimenpiteet /tavoitteet	Toteutuma
Kansallinen metsästrategia 2025	Toteutettiin Kansallisen metsästrategian itsearviointi. Metsäneuvosto ja sen työvaliokunta, ohjausryhmät ja verkostot vastasivat kyselyyn, jonka tulokset raportoitiin Metsäneuvostolle. Vuotta 2018 ajatellen nykyinen Kansallinen metsästrategia ja sen strategiset hankkeet ovat edelleen relevantteja. Metsästrategiaa pidetään tarpeellisena työkaluna metsäpolitiikan ohjaukseen ja toimenpiteiden priorisointiin. Tuloksia hyödynnetään vuonna 2018 metsästrategian päivityksessä.

1.9. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Väärinkäytökset ja rikokset

Väärinkäytöksiä tai rikoksia ei havaittu vuonna 2017.

Takaisinperinnät

Takaisinperintöjä ei tehty vuonna 2017.

2. Talousarvion toteumalaskelma

Maa- ja metsätalousministeriön talousarvion toteutumataskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2017	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12. Sekalaiset tulot	35 207 409,98	72 049 231	69 567 710,66	-2 481 519,95	97 %
12.30.03. Elinkeinokatalouden kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	7 211 711,44	8 000 000	6 537 408,78	-1 462 591,22	82 %
12.30.04. EU:lta saatavat muut tulot	1 543 209,90	431 167	431 166,78	0,00	100 %
12.30.20. Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen käytettävä osuus rahapelitoiminnan tuotosta	936 464,63	40 100 000	39 371 250,87	-728 749,13	98 %
12.30.41. Tenojoen kalastuslupamaksut	422 033,00	500 000	0,00	-500 000,00	0 %
12.30.42. Hirvieläinten metsästysmaksut	4 117 888,71	3 400 000	4 322 017,09	922 017,09	127 %
12.30.44. Kalastonhoitomaksut	8 704 570,00	8 700 000	8 096 465,00	-603 535,00	93 %
12.30.45. Riistanhoitomaksut	10 063 316,10	10 130 000	10 021 338,31	-108 661,69	99 %
12.30.99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	583 063,16	344 297	344 296,78	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	1 584 013,83	414 039	414 038,90	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	41 139,21	29 728	29 728,15	0,00	100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	116 592 508,44	86 014 697	86 014 696,88	0,00	100 %
13.01.05. Korot muista lainoista	22 105,67	13 416	13 416,48	0,00	100 %
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	1 365,76	1 280	1 280,40	0,00	100 %
13.03.01.1 Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	1 365,76	1 280	1 280,40	0,00	100 %
13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	116 569 037,01	86 000 000	86 000 000,00	0,00	100 %
15. Lainat	218 189,24	140 664	140 664,09	0,00	100 %
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	218 189,24	140 664	140 664,09	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	152 018 107,66	158 204 592	155 723 071,63	-2 481 519,95	98 %

Pääluokan, momentin ja tilijaoituksen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LT At)	Talousarvion 2017 määrärahojen käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle	Tiimpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	132 840,91	132 840,91	132 840,91	0,00
23.0103. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	132 840,91	132 840,91	132 840,91	0,00
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	0,00	77 000	29 632,01	47 367,99	77 000,00	0,00	0,00	77 000,00	29 632,01	47 367,99
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	0,00	77 000	29 632,01	47 367,99	77 000,00	0,00	0,00	77 000,00	29 632,01	47 367,99
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	136 789,06	8 687	8 687,44	0,00	8 687,44	0,00	0,00	7 006,00	7 006,00	0,00
28.0129. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	184,40	1 681	1 681,44		1 681,44	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	9 042,00	7 006	7 006,00	0,00	7 006,00	0,00	0,00	7 006,00	7 006,00	0,00
28.99.95. Satunnaiset säädosperusteiset menot (arviomääräraha)	125 932,66	0	0,00		0,00	0,00				
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	194 162 190,95	289 837 458	215 056 456,79	59 722 448,39	274 778 905,18	15 058 553,24	30 017 310,30	246 115 321,61	182 371 326,68	63 329 956,03
30.0101. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (netto) (siirtomääräraha 2 v)	24 267 396,00	25 103 247	12 861 314,27	12 241 932,73	25 103 247,00	0,00	11 463 212,84	36 566 459,84	24 324 526,89	12 241 932,73
30.0101.1. Ministeriön kuluksimenot (KPY)	6 625 208,00	10 770 247	6 929 097,06	3 841 149,94	10 770 247,00	0,00	125 000,00	10 895 247,00	7 054 097,06	3 841 149,94
30.0101.2. Ministeriön palkkaukset (KPY)	17 595 000,00	14 333 000	5 932 217,21	8 400 782,79	14 333 000,00	0,00	11 338 212,62	25 671 212,62	17 270 429,83	8 400 782,79
30.0101.3. Tekninen apu (KPY)	47 188,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,22	0,00	0,00
30.0121. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)							782 512,61	782 512,61	717 472,00	0,00
30.0121.2. Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen (EK) (enintään)							405 544,95	405 544,95	398 152,36	0,00
30.0121.3. Muu kansainvälinen yhteistyö							376 967,66	376 967,66	319 319,64	0,00
30.0122. Tutkimus ja kehittäminen (netto) (siirtomääräraha 3 v)	1 163 000,00	1 103 000	182 581,71	920 418,29	1 103 000,00	0,00	1 048 072,95	2 151 072,95	1 111 219,36	1 039 853,59
30.0129. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	875 216,74	1 273 907	1 273 907,11		1 273 907,11	0,00				
30.0166. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	3 756 000,00	4 353 000	4 374 357,01		4 374 357,01	-21 357,01	1 327,56	1 327,56	1 327,56	0,00
30.0166.1. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet		2 753 000	2 774 357,01		2 774 357,01	-21 357,01				
30.0166.2. Euroopan metsäinstituutin rahoitus (EK) (enintään)		1 600 000	1 600 000,00		1 600 000,00	0,00				
30.10.50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	5 873 000,00	5 366 000	5 224 266,76	141 733,24	5 366 000,00	0,00	438 589,99	5 804 589,99	5 662 856,75	141 733,24
30.10.54. Hevostalouden edistäminen hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitetulla rahapeli-toiminnan tuotolla (siirtomääräraha 2 v)	872 000,00	39 772 000	32 377 735,48	7 394 264,52	39 772 000,00	0,00	309 967,00	40 081 967,00	32 584 166,48	7 394 264,52
30.10.55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	3 913 000,00	3 905 000	3 905 000,00	0,00	3 905 000,00	0,00	0,00	3 905 000,00	3 905 000,00	0,00
30.10.63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 523 000,00	1 273 000	712 864,46	560 135,54	1 273 000,00	0,00	510 820,61	1 783 820,61	842 607,75	941 212,86
30.10.63.1. Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet (KPY)	488 000,00	488 000	0,00	488 000,00	488 000,00	0,00	488 000,00	976 000,00	106 922,68	869 077,32
30.10.63.2. Kylätoiminnan valtionapu (KPY)	900 000,00	650 000	650 000,00	0,00	650 000,00	0,00	0,00	650 000,00	650 000,00	0,00
30.10.63.3. Maaseutupolitiikan neuvosto (KPY)	67 500,00	67 500	43 969,39	23 530,61	67 500,00	0,00	2 932,68	70 432,68	46 902,07	23 530,61
30.10.63.4. Saaristoasiain neuvottelukunta (KPY)	67 500,00	67 500	18 895,07	48 604,93	67 500,00	0,00	19 887,93	87 387,93	38 783,00	48 604,93
30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoajien torjunta (arviomääräraha)	26 824,99	143 000	19 524,24		19 524,24	123 475,76				
30.20.20.2. Eläintuotantorjunnan ja eläinsuojelun menot (KPY)	26 824,99	143 000	19 524,24		19 524,24	123 475,76				
30.20.46. EU:n osarahoittama ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	900 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	900 000,00	900 000,00	142 953,60	757 046,40
30.20.46.7. Koulujakehujärjestelmän tiedotus ja liitännäistoimenpiteet (KPY)	500 000,00						500 000,00	500 000,00	142 953,60	357 046,40
30.20.46.8. Team Finland -yhteistyö (KPY)	400 000,00						400 000,00	400 000,00	0,00	400 000,00

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.20.47.1 Ruokaketjun kehittämishankkeet (KP Y)	94 000,00	2 500 000	0,00	2 500 000,00	2 500 000,00	0,00	59 634,25	2 559 634,25	20 634,25	2 539 000,00
30.20.47.2 Muu ruokaketjun kehittäminen (KP Y)	969 000,00	1 589 000	22 637,35	1 566 362,65	1 589 000,00	0,00	1 626 578,56	3 215 578,56	970 718,65	2 244 859,81
30.20.47.3 Luomualan ja lähiruuan ohjelmat (KP Y)							1071 152,63	1 071 152,63	964 412,63	0,00
30.20.47.4 EkoCentria (KP Y)		150 000	60 000,00	90 000,00	150 000,00	0,00		150 000,00	60 000,00	90 000,00
30.20.47.5. Peruna-alan kehittämis- ja menekinedistämistoimenpiteet (KP Y)							13 379,13	13 379,13	12 233,12	0,00
30.20.47.6. Suomalainen ruuantuotanto (KP Y)	1 000 000,00	2 500 000	475 126,00	2 024 874,00	2 500 000,00	0,00	1 000 000,00	3 500 000,00	1 277 376,00	2 142 624,00
30.20.47.7. Arktiset Aromit (KP Y)	130 000,00	100 000	40 000,00	60 000,00	100 000,00	0,00	78 000,00	178 000	118 000,00	60 000,00
30.20.60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	350 000,00	200 000	200 000,00		200 000,00	0,00				
30.20.61 Siirto Maatatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)	11 000 000,00	48 000 000	33 000 000,00	15 000 000,00	48 000 000,00	0,00	0,00	48 000 000,00	33 000 000,00	15 000 000,00
30.20.62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	737 000,00	637 000	237 000,00	400 000,00	637 000,00	0,00	287 519,44	924 519,44	512 372,81	400 000,00
30.20.62.2. Valtionavut valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille (KP Y)	87 000,00	87 000	87 000,00	0,00	87 000,00	0,00	0,00	87 000,00	87 000,00	0,00
30.20.62.3. Valtionapu Helsingin yliopistolle (KP Y)	450 000,00	400 000	0,00	400 000,00	400 000,00	0,00	287 519,44	687 519,44	275 372,81	400 000,00
30.20.62.4. Eläinkokeita korvaavat vaihtoehtoiset tutkimusmenetelmät (KP Y)	200 000,00	150 000	150 000,00	0,00	150 000,00	0,00	0,00	150 000,00	150 000,00	0,00
30.40.21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (netto) (siirtomääräraha 3 v)	1 300 000,00	1 023 500	333 619,94	689 880,06	1 023 500,00	0,00	0,00	1 023 500,00	333 619,94	689 880,06
30.40.22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	7 639 446,00	9 191 249	3 303 935,49	5 887 313,51	9 191 249,00	0,00	3 799 178,49	12 990 427,49	5 877 261,80	7 113 165,69
30.40.22.1. Muu luonnonvara- ja biotalouden edistäminen	3 742 000,00	3 880 293	2 058 628,08	1 821 664,92	3 880 293,00	0,00	1 341 605,66	5 221 898,66	2 732 464,40	2 489 434,26
30.40.22.3. Puu liikkeelle	3 047 446,00	3 610 956	1 074 952,45	2 536 003,55	3 610 956,00	0,00	1 721 537,26	5 332 493,26	2 736 442,44	2 596 050,82
30.40.22.4. Kiertotalouden läpimurto	200 000,00	200 000	64 743,15	135 256,85	200 000,00	0,00	200 000,00	400 000,00	264 743,15	135 256,85
30.40.22.5. Suomalainen ruuantuotanto	650 000,00	1 500 000	105 611,81	1 394 388,19	1 500 000,00	0,00	536 035,57	2 036 035,57	143 611,81	1 892 423,76
30.40.31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	340 000,00	1 240 500	0,00	1 240 500,00	1 240 500,00	0,00	0,00	1 240 500,00	0,00	1 240 500,00
30.40.31.2. Luontopolitiikka	340 000,00	1 240 500	0,00	1 240 500,00	1 240 500,00	0,00	0,00	1 240 500,00	0,00	1 240 500,00
30.40.40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)	0,00	519 540	0,00		0,00	519 540,00				
30.40.41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	3 223 549,53	3 368 468	30 000,00	3 338 468,17	3 368 468,17	0,00	2 387 755,96	5 756 224,13	2 282 782,48	3 473 441,65
30.40.42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	5 164 722,10	3 980 047	2 980 613,30	999 433,84	3 980 047,14	0,00	17,49	3 980 064,63	2 980 630,79	999 433,84
30.40.44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)	52 653 035,59	67 250 000	52 813 105,51		52 813 105,51	14 436 894,49				
30.40.45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 027 000,00	3 027 000	1 995 794,52	1 031 205,48	3 027 000,00	0,00	1 610 729,83	4 637 729,83	3 606 524,35	1 031 205,48
30.40.46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)	40 800 000,00	41 200 000	41 200 000,00	0,00	41 200 000,00	0,00	0,00	41 200 000,00	41 200 000,00	0,00
30.40.50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	10 130 000,00	10 130 000	10 108 945,75	21 054,25	10 130 000,00	0,00	0,00	10 130 000,00	10 108 945,75	21 054,25
30.40.51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	3 697 000,00	3 148 000	1 390 870,89	1 757 129,11	3 148 000,00	0,00	1 323 006,96	4 471 006,96	2 713 877,85	1 757 129,11
30.40.51.1 Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry (EK)	50 000,00	50 000	50 000,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00	0,00
30.40.51.2. Muu kalatalouden edistäminen	3 647 000,00	3 098 000	1 340 870,89	1 757 129,11	3 098 000,00	0,00	1 323 006,96	4 421 006,96	2 663 877,85	1 757 129,11
30.40.53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	1 279 000,00	1 332 000	419 257,00	912 743,00	1 332 000,00	0,00	511 846,00	1 843 846,00	931 103,00	912 743,00
30.40.62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 655 000,00	895 000	0,00	895 000,00	895 000,00	0,00	694 008,00	1 589 008,00	590 132,20	998 875,80
30.40.62.3. Kansalliset toimenpiteet	1 105 000,00	895 000	0,00	895 000,00	895 000,00	0,00	104 008,00	999 008,00	132,20	998 875,80
30.40.62.4. EMKR-hankkeiden EU:n rahoitusosuudet	550 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	590 000,00	590 000,00	590 000,00	0,00
30.40.83. Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	50 000,00	50 000	0,00	50 000,00	50 000,00	0,00	100 000,00	150 000,00	4 570,67	100 000,00
30.64.50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotoimet (siirtomääräraha 3 v)	5 754 000,00	5 514 000	5 514 000,00	0,00	5 514 000,00	0,00	0,00	5 514 000,00	5 514 000,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LT A:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (p. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	13 439,94	0	0,00	0,00	0,00	0,00	598 000,00	598 000,00	598 000,00	0,00
32.30.51 Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	13 439,94	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.5107. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	13 439,94	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.50.62 Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)							598 000,00	598 000,00	598 000,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	194 312 419,95	289 923 146	215 094 776,24	59 769 816,38	274 864 592,62	15 058 553,24	30 748 151,21	246 930 168,52	183 138 805,60	63 377 324,02

Kirjanpitoyksikön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Maa- ja metsätalousministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2017 valtuudet						Talousarviomenot 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha-tarve 2020	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2018 TA:ssa						
30.51.30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki*	0							0	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	0							0	0	0	0	0	0
30.31.44. Tuki puuntuotannon kestävyiden	207 592							31	53	19	0	0	72
Aikaisempien vuosien valtuudet	207 592							31	53	19	0	0	72
30.60.44 ja 30.40.44. Tuki puuntuotannon	750 019	59 000	22 662	81 662	61 398	20 264		52 781	39 499	16 320	4 371	381	60 571
Aikaisempien vuosien valtuudet	750 019							26 324	17 499	8 320	2 371	296	28 486
Vuonna 2017 käytettävissä olleet valtuudet		59 000	22 662	81 662	61 398	20 264	20 264	26 457	22 000	8 000	2 000	85	32 085
Yhteensä	957 611	59 000	22 662	81 662	61 398	20 264	0	52 812	39 552	16 339	4 371	381	60 643
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	957 611							26 355	17 552	8 339	2 371	296	28 558
- korkotukivaltuudet	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2017 käytettävissä olleet valtuudet, josta		59 000	22 662	81 662	61 398	20 264	0	26 457	22 000	8 000	2 000	85	32 085
- korkotukivaltuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Momentin 30.51.30 valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve kohdentuvat talousarviossa momentille 30.40.31.

** Momentin 30.31.44 ja 30.60.44 valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve kohdentuvat talousarviossa momentille 30.40.44.

3. Tuotto- ja kululaskelma

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

MAA-JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2017 - 31.12.2017		1.1.2016 - 31.12.2016	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	0,00		3 400,00	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	50,46		50,46	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 278 606,93</u>	1 278 657,39	<u>80 218 256,40</u>	80 221 706,86
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	68 775,35		46 936,77	
Henkilöstökulut	17 643 437,04		17 998 632,44	
Vuokrat	64 732,68		95 328,11	
Palvelujen ostot	10 979 476,95		7 962 655,46	
Muut kulut	4 392 983,92		4 072 625,97	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-83 259,28		-168 949,37	
Poistot	509 312,64		633 715,36	
Sisäiset kulut	<u>1 630 052,35</u>	<u>-35 205 511,65</u>	<u>1 258 561,73</u>	<u>-31 899 506,47</u>
JÄÄMÄ I		-33 926 854,26		48 322 200,39
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	85 828 287,85		116 919 784,09	
Rahoituskulut	<u>-12 974,50</u>	85 815 313,35	<u>-2 787,54</u>	116 916 996,55
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	660 667,44		6 072 013,09	
Satunnaiset kulut	<u>-3 180 599,00</u>	<u>-2 519 931,56</u>	<u>-2 736 808,26</u>	<u>3 335 204,83</u>
JÄÄMÄ II		49 368 527,53		168 574 401,77
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:n toimielimiltä ja muilta elimiltä	<u>6 991 135,62</u>	6 991 135,62	<u>8 711 611,05</u>	8 711 611,05
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	59 206,69		48 510,85	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	100 655 408,46		66 285 783,83	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	67 580 083,79		67 382 026,87	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	148 530,77		145 238,77	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	36 121 462,40		14 586 386,70	
Muut siirtotalouden kulut	<u>1 600 000,00</u>	<u>-206 164 692,11</u>	<u>1 125 932,66</u>	<u>-149 573 879,68</u>
JÄÄMÄ III		-149 805 028,96		27 712 133,14
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	61 811 071,27		24 244 272,44	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-1 646 582,89</u>	<u>60 164 488,38</u>	<u>-1 160 604,87</u>	<u>23 083 667,57</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-89 640 540,58		50 795 800,71

4. Tase

MAA-JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TASE

	31.12.2017		31.12.2016	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISSUUS				
Maa- ja vesialueet	<u>690 490,51</u>	690 490,51	<u>210 482,40</u>	210 482,40
KANSALLISOMAISSUUS YHTEENSÄ		690 490,51		210 482,40
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	0,00		8 379,33	
Muut pitkävaikutteiset menot	703 133,18		1 204 066,49	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>897 801,51</u>	1 600 934,69	<u>814 542,23</u>	2 026 988,05
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennusmaa- ja vesialueet	530 075,39		125 300,00	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>3 033,00</u>	533 108,39	<u>3 033,00</u>	128 333,00
KÄYTTÖMAISSUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	15 706,24		15 706,24	
Liikelaitosten peruspääomat	2 596 551 464,52		2 601 514 970,45	
Liikelaitoksiin muun oman pääoman ehdoin sijoitetut pääomat	<u>1 221 049 369,41</u>	<u>3 817 616 540,17</u>	<u>1 201 820 984,43</u>	<u>3 803 351 661,12</u>
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		3 819 750 583,25		3 805 506 982,17
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>391,83</u>	391,83	<u>391,83</u>	391,83
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>2 705 396,58</u>	2 705 396,58	<u>3 074 978,16</u>	3 074 978,16
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	60,87		65,52	
Valuuttamääräiset lainasaamiset	131 513,47		149 629,16	
Siirtosaamiset	1 041 621,01		611 585,00	
Muut lyhytaikaiset saamiset	254 032,80		61 348,50	
Ennakkomaksut	<u>15 478 352,88</u>	16 905 581,03	<u>12 645 100,86</u>	13 467 729,04
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	<u>4 523,00</u>	4 523,00	<u>8 156,00</u>	8 156,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ		19 615 892,44		16 551 255,03
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>3 840 056 966,20</u>		<u>3 822 268 719,60</u>	

	31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	788 608 364,76	788 608 364,76
Edellisten tilikausien pääoman muutos	3 026 440 855,05	2 928 379 053,11
Pääoman siirrot	104 621 860,91	47 266 001,23
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-89 640 540,58</u>	<u>50 795 800,71</u>
	3 830 030 540,14	3 815 049 219,81
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Saadut ennakot	1 305 496,20	139 795,28
Ostovelat	4 324 971,77	2 510 395,98
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	358 771,31	368 416,18
Edelleen tilitettävät erät	349 515,85	337 503,61
Siirtovelat	3 386 216,93	3 776 898,46
Muut lyhytaikaiset velat	<u>301 454,00</u>	<u>86 490,28</u>
	10 026 426,06	7 219 499,79
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	10 026 426,06	7 219 499,79
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>3 840 056 966,20</u>	<u>3 822 268 719,60</u>

5. Liitetiedot

Seuraavassa on esitetty tilinpäätösohjeen mukaiset liitteet; 17 kpl.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Metsähallituksen muuttuminen 15.4.2016 perustuslaissa tarkoitetuksi valtion liikelaitokseksi, johon ei sovelleta valtion liikelaitoksista annettua lakia, vaikuttaa merkittäväällä tavalla vuoden 2016 tuotto- ja kululaskelmaan sekä taseeseen. Tämän vuoksi vertailutiedot vuodelta 2016 eivät ole täysin vertailukelpoisia. Ministeriön taseeseen sisältyy Metsähallituksen taseeseen liittyvä 132 676,36 euron suuruinen erä, joka on siirretty vuonna 2017 hallinnan siirrolla maa- ja metsätalousministeriölle käyvän hinnan mukaisena.

Kirjanpitoyksikön taloushallintoon liittyviä palveluja tuottaa Valtion talous- ja henkilöhallinnon palvelukeskus.

Kirjanpitoyksiköllä ei ole muita ulkomaanrahan määräisiä velkoja ja muita sitoumuksia kuin Valtion viljavaraston vanhoihin saamisiin liittyvä joukkovelkakirjalaina Russian Federation, jonka arvostamisessa käytetty kurssi (USD) oli 31.12.2017 1,1993.

Tilinpäätös on laadittu vakiintuneiden arvostus- ja jaksotusperiaatteiden mukaisesti.

Maa- ja metsätalousministeriön (Kpy 440) tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
30.01.01.	Bruttomenot	25 556 253,34		14 105 978,00		26 347 910,73				25 569 190,62	
Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	1 288 857,34		1 244 663,73		1 244 663,73				1 244 663,73	
	Nettomenot	24 267 396,00	25 103 247	12 861 314,27 	12 241 932,73	25 103 247,00	0,00	11 463 212,84	36 566 459,84	24 324 526,89	12 241 932,73
30.01.22.	Bruttomenot	1 163 000,00		187 066,98		1 107 485,27				1 115 704,63	
Tutkimus ja kehittäminen (nettob)(siirtomääräraha 3 v)	Bruttotulot	0,00		4 485,27		4 485,27				4 485,27	
	Nettomenot	1 163 000,00	1 103 000	182 581,71 	920 418,29	1 103 000,00	0,00	1 048 072,95	2 151 072,95	1 111 219,36	1 039 853,59
30.40.21.	Bruttomenot	1 300 000,00		333 619,94		1 023 500,00				333 619,94	
Vesivarojen käytön ja hoidon menot (nettob) (siirtomääräraha 3 v)	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	1 300 000,00	1 023 500	333 619,94 	689 880,06	1 023 500,00	0,00	0,00	1 023 500,00	333 619,94	689 880,06

Maa- ja metsätalousministeriön (Kpy 440) tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	4 353 000	21 357	0
30.01.66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	4 353 000	21 357,01	0
Pääloukat yhteensä	4 353 000	21 357,01	0

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala			414 038,90
Vuosi 2015			
30.01.21.2	Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen (EK) (enintään)	7 392,59	218 356,05
30.01.21.3	Muu kansainvälinen yhteistyö	57 648,02	
30.20.47.2	Muu ruokaketjun kehittäminen (KPY)	0,10	
30.20.47.3	Luomualan ja lähiruuan ohjelmat (KPY)	106 740,00	
30.20.47.5	Peruna-alan kehittämis- ja menekinedistämistoimenpiteet (KPY)	1 146,01	
30.40.83	Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (siirtomääräraha 3v)	45 429,33	
Vuosi 2016			
30.01.01.3	Tekninen apu (KPY)	0,22	195 682,85
30.10.54	Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (siirtomääräraha 2v)	103 536,00	
30.20.47.6	Suomalainen ruuantuotanto	80 000,00	
30.20.62.3	Valtionapu Helsingin yliopistolle (KPY)	12 146,63	
Pääloukat yhteensä			414 038,90
Vuosi 2015			218 356,05
Vuosi 2016			195 682,85

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2017	2016
Henkilöstökulut	15 091 997,16	15 231 595,17
Palkat ja palkkiot	15 393 481,79	15 252 684,46
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-301 484,63	-21 089,29
Henkilösivukulut	2 551 439,88	2 767 037,27
Eläkekulut	2 429 190,10	2 483 323,32
Muut henkilösivukulut	122 249,78	283 713,95
Yhteensä	17 643 437,04	17 998 632,44
Johdon palkat ja palkkiot, josta	382 128,32	478 605,94
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	240,00	240,00
Johto	240,00	240,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole esitettävää tällä liitteellä.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole esitettävää tällä liitteellä.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2017	2016	Muutos 2017-2016
Korot euromääräisistä saamisista	28 428,46	66 218,70	-37 790,24
Korot valuuttamääräisistä saamisista	91 624,09	100 365,88	-8 741,79
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-293 045,10	182 796,74	-475 841,84
Osingot	1 280,40	1 365,76	-85,36
Liikelaitosten voiton tuloutukset	86 000 000,00	116 569 037,01	-30 569 037,01
Rahoitustuotot yhteensä	85 828 287,85	116 919 784,09	-31 091 496,24
Rahoituskulut	2017	2016	Muutos 2017-2016
Korot euromääräisistä veloista	1 604,84	69,98	1 534,86
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	10 757,36	2 575,28	8 182,08
Muut rahoituskulut	612,30	142,28	470,02
Rahoituskulut yhteensä	12 974,50	2 787,54	10 186,96
Netto	85 815 313,35	116 916 996,55	-31 101 683,20

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma 31.12.2017	Lisäys 2017	Vähennys 2017	Lainapääoma 31.12.2016	Pääomamuutos 2017-2016
Yritykset	7 056,89	0,00	1 819,27	8 876,16	-1 819,27
Yritykset	7 056,89	0,00	1 819,27	8 876,16	-1 819,27
- Yksityiset yritykset	7 056,89	0,00	1 819,27	8 876,16	-1 819,27
Kotitaloudet	340 440,55	4 570,67	149 602,18	485 472,06	-145 031,51
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	340 440,55	4 570,67	149 602,18	485 472,06	-145 031,51
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	340 440,55	4 570,67	149 602,18	485 472,06	-145 031,51
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat	1 172 661,76	0,00	140 761,39	1 483 822,55	-311 160,79
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	1 172 661,76	0,00	140 761,39	1 483 822,55	-311 160,79
Yhteensä	1 520 159,20	4 570,67	292 182,84	1 978 170,77	-458 011,57

Kohdassa Ulkomaat oleva erä on dollarimääräinen joukkovelkakirjasaaminen Venäjän valtiolta.

Tämän saamisen tasearvosta on pitkäaikaisissa saamisissa 1,03 milj. euroa ja lyhytaikaisissa saamisissa 0,14 milj. euroa.

Kyse ei ole talousarvionaloudesta annetuista lainoista vaan Valtion viljavaraston saatavista, jotka on muunnettu joukkovelkakirjasaamiseksi

Pääoman muutos johtuu osittain valuuttakurssin muutoksesta.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale määrä	Markkina-arvo	31.12.2017 Kirjanpitoarvo	Omistus-osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	31.12.2016 Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	2134	19 440,74	15 706,24	0,0	0,0	1 280,40	20 763,82	15 706,24
AKTIA A	2134	19 440,74	15 706,24	0,0	0,0	1 280,40	20 763,82	15 706,24
Osakkeet ja osuudet yhteensä		19 440,74	15 706,24	0,00	0,00	1 280,40	20 763,82	15 706,24

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2017	Kirjanpitoarvo 31.12.2016
Liikelaitos		
Metsähallitus	3 817 600 833,93	3 803 335 954,88
- Peruspääoma	2 596 551 464,52	2 601 514 970,45
- Muu oma pääoma	1 221 049 369,41	1 201 820 984,43
Yhteensä	3 817 600 833,93	3 803 335 954,88

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2017	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	53 796,74	181 821,41	111 879,29	347 497,44
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	4 523,00	0,00	0,00	4 523,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	58 319,74	181 821,41	111 879,29	352 020,44

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole myönnettyjä takauksia tai takuita.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituvia varoja.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole taseeseen sisältyvättömiä rahastoituvia varoja.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole velan muutoksia.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole velan maturiteettijakaumaa ja duraatiota.

Maa- ja metsätalousministeriön (KPY 440) tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole esitettävää tällä liitteellä.

6. Allekirjoitus

Hyväksytään maa- ja metsätalousministeriön tilinpäätös vuodelta 2017.

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2018

Maa- ja metsätalousministeri

Jari Leppä

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus

Helsingissä . 2018

Johtava tilintarkastaja
Antti Hieta

